

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (in serate) vsprejema upravnilstvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemai nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 109.

V Ljubljani, v soboto 14. maja 1898.

Letnik XXVI.

V slovo.

Neprijetno, težko dolžnost nam je danes spolniti. Zapisati nam je nekaj besed v slovo prevzviš. metropolitu dr. Jakobu Missia, ki prihodnji ponedeljek zapusti Ljubljano in našo deželo.

V svojem zadnjem pastirskem listu piše naš metropolit: „Preljubi v Gospodu! Pač zadnjikrat se mi ponuja prilika, da Vam govorim kot Vaš višji pastir, ker odločen mi je, kakor Vam je znano, drug delokrog. — Ne morem Vam povedati, kako čisto nepričakovano mi je to prišlo in kako britko in miło se mi je storilo, da Vas moram zapustiti. Še le tedaj sem čutil prav živo, kako ste mi prirasli k srcu.“

Prirasli k srcu! V teh besedah je kristalizovana vsa očetovska ljubezen in vsa apostolska skrb, ki sta spremljali in navdihovali trinajstletno blagodejno delovanje sedanjega metropolita med nami!

Prirasli k srcu! To pa je tudi splošen glas vernikov naše škofije, ki so spoštovali svojega škofa ter mu bili vdani z neomejeno ljubeznijo in hvaležnostjo ves čas njegovega bivanja v naši deželi. Zato pa je trenotek slovesa grenak, vsaj pesnik pravi:

Oj težka pot, oj grenka pot,
Če od srca srce se loči! . . .

Toda: „Kadar nas kliče volja božja, ne smemo še le popraševati, nam je li prijetno ali ne, bo li združeno z žrtvami ali ne, nas li čakajo križi in težave ali ne, ampak iti moramo, kamorkoli nas kliče Gospod, prepričani, da je tako najboljša na vse strani za Vas in za mene,“ tako sebe in nas tolaži prevzviš. metropolit in vspricho neizmerne izgube, ki z njegovim odhodom zadene našo škofijo, je za nas to jedina tolažba v tužnih dnevih neodločljivega slovesa!

V teh trenutkih se sveti prav posebno živo pred našimi očmi njegova nam vsikdar neizbrisna podoba ljubeznivega, častitljivo-dostojanstvenega višjega pastirja, posebljujočega že v svoji osebnosti in v svojem nastopu apostolat katoliškega škofa.

Z neodoljivo silo se proizvajajo v teh dneh v našem spominu vsa apostolska dela, katera je s toliko modrostjo, gorečnostjo in vztrajnostjo razvijal prevzvišeni nadpastir v naši škofiji, in brezpogojno se moramo klanjati geniju, ki je v teh delih zarisal v velikih lapidarnih potezah svoje načrte, svoje namene, priče velikega duha in iskrenega srca!

Domač v vseh strokah človeškega znanja, hraneč v svojem srcu očetovsko in prijateljsko ljubezen do vsakega, bil nam je prevzviš. metropolit najzanesljivejši svetovalec v vseh težavnih vprašanjih in najiskrenejši prijateljski tolažitelj v raznih britkih poskušnjah.

Jednemu in jedinemu namenu je bilo posvečeno vse njegovo delo. Kot zvest naslednik apostolov oznanoval je in vtrjeval mej nami vero v Kristusa in ljubezen do katoliške cerkve kot bistveni pogoj boljše prihodnosti. To je bilo stališče, na katerem je stal in raz katero je presojal vsa vprašanja, ki gibljejo svet, in na to je z neizprosno doslednostjo in vstrajnostjo deloval, da bi se tega stališča oprijeli vsi, dobro vedoč, da le na tem temelji je mogoče resno in uspešno delovati za duševni in gmotni napredek človeštva.

Takega spoznali smo ga, ko je prišel mej nas, takega smo ga opazovali vsikdar, ko je bival mej nami, z naglašavanjem tega načela je pozdravil pri svojem prihodu vernike in duhovne, z istim opominom se pri svojem odhodu poslavlja v zadnjem svojem pastirskem listu od svojih

dragih, isto so namerjale besede, katere je govoril minoli četrtek svojim duhovnom, užaljenih sre se poslavljajočim od njega.

Omejujoč se danes na te splošne misli in pridržujoč si, da v prihodnjih številkah nadrobneje ocenimo požrtovalno življenje in delovanje od nas se poslavljajočega metropolita, za danes le dostavimo, da je mejsebojna vez mej našim metropolitom in mej nami nerazdružljiva ter ako se tudi loči telesno od nas, ostane njegov duh mej nami; ljubezen in hvaležnost do njega ostane zanj neomajna v naših srcih, tembolj, ker je poskrbel s svojo vplivno besedo naši škofiji za sebe vrednega naslednika na škofijski stolici ljubljanski ter nam s tem podal zadnji dokaz svoje skrbi in ljubezni do nas!

Slovani in vojaški zavodi.

Vsako leto se ob tem času razpiše mnogo mest po raznih vojaških zavodih za vojaške gojence. Tu imamo kadetske šole, vojaške realke, vojaške akademije za pešce in mornarje ter orientarno akademijo. Vsi ti zavodi sprejmejo vsako leto tudi mnogo gojencev ter jih pripravljajo skrbno in vestno za njih poklic. To je državna potreba, proti kateri ne more biti ugovora, pač pa se mora obsoditi način, kako se pri tem poslu ravna s Slovani.

V avstro-ogerskej monarhiji živi zdaj 22 milijonov Slovanov, tedaj polovica vsega prebivalstva, in vendar se pri vseh natečajih v omenjene zavode njih niti ne omenja, kakor da jih ne bi bilo v državi. Pri prejemnih izpitih se izprašuje v nemškem in mažarskem jeziku, in le tam, kjer imajo katerega slovanskih jezikov večšega izpraševalca, tudi deloma v slovanskem jeziku dotič-

LISTEK.

Številke brez misel.

Znani dolenski »Narodov« dopisnik res ni mož brez humorja, v obilej meri namreč ima tisti neprostovoljni humor, ki tako dobrodejno pretresa bralca. Vže zopet spustil je med slovenski svet tak neprostovoljen dovtip, piše namreč v »Rodoljuba« dolge članke polne brezmiselnega govorenja, katerim pa postavlja širokoustno na čelo napis: »Mislimo (!) po številkah.«

Lotili smo se brezupnega dela, iskali smo po grmovju neumljivih fraz in po skalovju pustega socialnega ugibanja misel. Dasi mož misli vže po sedmih »Rodoljubovih« številkah, našli smo samo številke, misli pa nikjer. Mož je zelo podoben tistim nerazumljenim izumnikom, kateri se strašansko trudijo, da bi uživotvorili kakšno bedasto idejo. Ta hoče izučiti delfine, da bi jih mogli zajahati vojaki, ta hoče iz kemičnih tvarin sestaviti človeka. Vredništva dobro poznajo te može in vredniški koši popise njihovih umotvorov. Razlika med dolenskim »Rodoljubovim« — »mislecem« in med takimi izumitelji je jedino le ta, da vredništva na papir spravljene misli teh iz-

umiteljev spravljajo v koš, »Rodoljubovo« vredništvo pa misli svojega dolenskega modrijana priobčuje. Tako smo žal primorani, kakor z vsako prikaznijo, pečati se tudi s temi članki.

»V delavnico sem Tvojo zrl,« dolenski dopisnik, — pameti sicer tam še nihče ni zazrl, pač pa čudne reči. Krog in krog ležijo raztresene tiste popularne brošurice in listi, v katerih na drobno prodajajo socialni demokratje svojo socialno modrost. Za bore 10 krajcarjev lahko človek bere, od kod je človek in kako se je razvijalo človeštvo, vse to presvitlo razsvitljeno z bengalično lučjo socialističnega naziranja. Seveda materijalistično.

Ta ubogi dolenski modrec pa srka in srka te misli va-se. Počasi mu lezejo v možgane, v tem možganskem zavinku obtiči mu ta, v drugem ona, vse brez zistema. Potem pa se mož kar čudi svoji učenosti. Kar ne da mu miru, pokazati jo mora tudi drugim. V »Narodu« pridigal je razumništvu, pa to ga bržčas ni razumelo, zato pa govori sedaj v »Rodoljubu« priprostemu ljudstvu. Taka sreča še ni z lepa zadela našega naroda. Tako globokih misli o zgodovini človeštva mu še ni razkladal nihče.

Najprvo pripoveduje, kar se je naučil iz socialno-demokratskih brošuric o škodljivosti vele-

posestva. To dela zato, da lahko kaže na cerkvena posestva, in računi, koliko kmetskih posestev bi se dalo napraviti iz teh. Pri tej priliki tudi malo hujška stiške kmete proti cistercijanom.

Mož govori kakor slepec o bojah. O socialnem pomenu redov v zgodovini se mu še ne sanja. Menihi so obdelavali še neobdelano zemljo, izsuševali so močvirja, gradili ceste in mostove. Zgodovina nam jasno kaže, kaj so benediktinci in njim sorodni cistercijani vže storili za napredek človeštva. Kje se pa naseljujejo redovi? Vedno tam, kjer je svet še neobdelan, kjer treba osuševati močvirja, poboljšavati nerodovitna tla. Ne zdravo rimsko Kampanjo obdelovati so pričeli menihi in v teku stoletij bode tam, kjer razsaja sedaj smrtonosna mrzliza, zdrava, obdelana zemlja, in ako bode takrat zavidal kak neslan člankar menihom to posest, reklo se mu bode z isto pravico, kakor sedaj rečemo »Rodoljubovemu« »mislec«, da ne razume stvari, o kateri piše.

Sicer pa mož sam pravi, koliko je še neobdelane zemlje, ki čaka pridnih rok, ker sedaj vse sili v mesta v tovarne. Zakaj kaže torej le na cerkvena zemljišča, ki naj bi se razdelila? Ali misli, da bi pri občni delitvi samo on obdržal svoje posestvo in svojo polno mošnjo? Tako bedasto more pisariti samo človek, ki vsak dan pri-

54 30

nega gojenca. In vendar se nahaja v avstro-ogerske monarhiji mnogo čeških, poljskih, rusinskih, hrvatskih in celo par slovenskih srednjih šol. Vsi kandidati za omenjene zavode, kolikor jih je slovanske narodnosti, smatrajo se za državljane nižje vrste, saj se njihov jezik ne smatra ravnopravnim z nemškim in mažarskim. V tej zadevi se godi velika krivica vsem, a posebej še Hrvatom, ki imajo po svojem ustavu pravico zahtevati tudi hrvatskih vojaških šol, saj je po postavi hrvatsko domobranstvo za-se tudi v narodnem pogledu neodvisen oddelek ogersko-hrvatskega domobranstva. Seveda skušajo Mažari na razne načine, da ga popolnoma pomažarijo. Zunanja komanda je sicer še hrvatska, vse drugo pa se zgubi in spreminja v mažarsko upravo. Tega so krive posebno na mažarski način vrejene šole za domobrancelje.

Vsak Hrvat, ki pride v te šole, mora zatajiti svoje hrvatstvo, ker drugače slabo izhaja, a prvo je, da se nauči mažarski, ker že od zdavnaj ne more nobeden častnik avancirati, ako ne zna mažarski. Tako se oklene mnogi Hrvat mažarstva ter se izgubi za hrvatstvo, drugi pa, ki so ostali pošteni, ne pridejo daleč naprej. A hrvatski vladni list pa še na vse to zvedljivo povprašuje, zakaj gre današnji dan tako malo Hrvatov v vojaške šole, saj so vendar še pred nedavnim bili Hrvati na glasu zbog velikega števila generalov. Ta uradni časopis je zares slep, da ne vidi, kaj se vse godi v njegove najbližji bližini. Naj odpre malo bolj svoje oči, pa bo kmalu našel vzrok, zakaj se Hrvati ogibljejo vojaškega stanu. A ker imajo njegovi privrženci vsaj nekaj moči in vpliva na merodavnem mestu, ne bi škodilo, da se potegnejo za pravice svojega zaničevanega naroda in da izposlujejo, da se odpro tudi Hrvatom vojaške šole s hrvatskim učnim jezikom, saj jim le-te po postavi pripadajo.

A ravno tako bi bilo potrebno, da se slovanski poslanci na državnem saboru potegnejo za slovanske gojence po vojaških šolah, kajti še le tedaj, ko pride v avstro-ogerske državi Slovan do one vrednosti, kakor jo uživata Nemec in Mažar, bode se dalo govoriti o slogi in miru med državljani. Država bo morala v tem pogledu z dobrim primerom prednjačiti. V omenjenih šolah bi se morali slovanski jeziki gojiti v jednaki meri z nemškim in mažarskim, tem več, ker se tako zahteva od častnikov, da znajo jezik svojega polka. Skrajni čas je že, da preneha dosednji privilegij nemški in mažarski zapovedovati tudi v vojski. Pod cesarskimi zastavami so zbrani vsi narodi velike države ter imajo iste dolžnosti in isti cilj, naj bodo zategadelj tudi vsi ravnopravni in naj se narodnost vsakega spoštuje, kolikor je to opredeljeno po državnih postavah.

Za Slovane sploh, a posebej se za Hrvate sta važna posebno dva zavoda, namreč pomorska akademija na Reki in orijentalna akademija na Dunaju. Hrvati so poznati izvrstni mornarji, pa činijo tudi večino med pomorščaki naše mornarice.

Ko bereš pa imenovanje pomorskih častnikov,

nahajaš med njimi le redkokdaj kakšnega Hrvata, med višjimi zapovedniki po navadi nobenega. Tukaj imajo prvenstvo Nemci in Italijani, a v največjem času se stulijo med nje celo Mažari. A zakaj tako? Zato, ker je pomorska akademija na Reki tako urejena, da pride Hrvat težko v njo, in če pride, se pa zapostavlja radi neznanja nemškega jezika, kakor da bode nemščina rešila propad naše mornarice, če pride v nevarnost. Ne nemščina, pač pa so hrvatske mišice že večkrat odločile zmago na morju. Toda Nemcem in Mažarom je za gospodstvo tudi tukaj, ter ne dajo tako lahko iz rok, kar imajo v svoji oblasti. Goje pa seveda nemščino in talijansščino čez vse, a v največjem času tudi mažarsščino, le za hrvaščino ne marajo in vendar je ona največ vredna in jedina sposobna vzdržati našo mornarico na onej višini, na katerej se nahaja dandanes. Prav značilno je, kar mi je pripovedal o porabi jezika pri mornarici neki mornar. Na moje vprašanje, kateri jezik se vendar najbolj rabi pri mornarici, odgovori mi takole: Ko smo doma, se zapoveduje nemški, ko pridemo na široko morje talijanski, kadar je pa nevihta in treba delati, pa hrvatski. To je tudi naravna stvar, da hrvatski mornarji rešijo svoje poglavarje.

V tej zadevi bi mogli vsekako slovanski delegati v delegaciji spregovoriti kakšno besedo v korist hrvatskim mornarjem in pa gojencem reške pomorske akademije, v katero bi se jih moralo na vsak način sprejemati vendarle nekaj več, nego doslej. To je za Hrvate važna stvar in naj se ne misli, da so morda te vrstice potekle radi kakšnega malenkostnega kruhožerstva, ki se razvija po navadi med članovi kakšnega društva. Nikakor ne radi tega, marveč radi narodnega ponosa in ugleda, katerega je treba braniti tudi Slovanu na celem črti, sem se dotaknil tega vprašanja, katero naj bi slovanski poslanci obširneje in temeljiteje obdelali ter na merodavnem mestu sprožili.

Molčati o krivicah, ki nas tarejo tudi na tej strani, ni pametno, nego povedati je treba vse, da se zve popolna resnica o našem položaju. Slovani smo državljani kakor Nemci in Mažari v istej državi, in ker plačamo davek kakor oni, hočemo imeti tudi jednake pravice ž njimi v vseh strokah državnega življenja. Nikjer se ne smemo dati izključiti, tudi ne iz diplomacije, kakor se je to do zdaj godilo; zategadelj naj se zahteva tudi ustrojstvo orijentalne akademije v onem duhu, ki bi ustrezal vsaj deloma Slovanom avstro-ogerske monarhije. Ker sem o tem že enkrat razpravljal v »Slovincu«, omenim le toliko, da je potrebno, da se naša država sprijazni s to mislijo, da so Slovani v državi postali odločujoči faktor in da se ne dajo več na steno pritiskati niti zapostavljati, kakor se je to do zdaj godilo. A da se slovanska narodnost ne bode zares nič več tlačila, so nam porok naši državni poslanci, na katere se obračamo za pomoč tudi glede omenjenih zavodov.

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. maja.

Delegacijsko zasedanje. Budgetni odsek avstrijske delegacije je včeraj pričel z meritornim delom. Delegat baron Czedit je poročal o končnem računu za leto 1896. Referent je posebno naglašal, da so letos računu prvikrat priložene tabele, iz katerih je razvidno naraščanje skupnih stroškov od l. 1868—1896. Prvo leto se je potrebovalo 107, zadnje pa 156 milijonov. Sklepni račun se je odobril brez debate in potem se je pričela razprava o vojnem ordinariju, o katerem poroča baron Walterskirchen. Govorili so pri razpravi del. Kramar, grof Vetter, Wassilko in Hohenburger. Povodom te debate izrazile so se večinoma le želje in zahteve tega ali onega okraja ali dežele, ker o proračunu samem ne kaže nič razpravljati. Del. Kramar je naravnost izjavljal, da o neprestano višjih zahtevah vojaške uprave ne mara sedaj govoriti, ker se rhu bo za to ponudila ugodna prilika povodom razprave o 30 milijonskem kreditu. To nam kaže, da bo ta debata, ki se prične najbrže prihodnji petek zelo burna in bodo gotovo vse stranke poslale v boj svoje govornike proti toliki izredni zahtevi. Vojni minister je skupno odgovarjal na razne želje. Budgetni odsek do prihodnjega torka nima seje. V torek se rešijo točke »carina«, »skupno finančno ministerstvo«, »vojni ekstraordinarij« in »kredit za okupacijske dežele.« V sredo se vrši debata o proračunu za mornarico in v petek pride na dnevni red 30 milijonski kredit. Naslednji teden, najbrže že v ponedeljek, se prične plenarne seje in se, ako pojde vse tako, kakor želi vlada, dovrše že koncem istega tedna.

Avstrija in španjsko-ameriška vojska.

Omenjali smo že besed, ki so se v tem oziru izrazile v prestolnem govoru. Nesrečne vojske pa se je spomnil tudi zunanji minister grof Goluhovski v svojem ekspezeju. Izjavil je, da mora ta vojska napolniti ves civilizovani svet z žalostjo in skrbjo. Niti prijateljsko, od vseh evropskih vellesil podpirano posredovanje papežev, niti največja voljnost in popustljivost na strani Španije niso mogle odvrniti krvavega vojnega plesa, ki bo v trgovinskem oziru tudi neudeleževanim krogom provzročil mnogo neprilik. Neutralnost, ki smo si jo v tem slučaju naložili, nas vzdržuje v najstrožji rezervi. Vendar pa ne moremo prikrihati globokega obžalovanja, da se ta bridka izkušnja ni mogla odvrniti od vladarice, ki razpolaga z redkimi vladarskimi čednostmi, in od njenega naroda. Gotovo naudaja vse želja, da bi se kar najpreje posrečilo, skleniti pravično premirje in končati s človekoljubnega in gospodarskega stališča nad vse obžalovanja vredno žaloigro. — Iz teh besed se pač dobro razvidi, da Avstrija sedaj še ne vleče z Amerikanci.

Trozveza. V poslednjih dneh se je trozveza mnogo pogosteje omenjala, kakor sicer. Povod temu je bila okolnost, da se v nagovoru na de-

sesta k polnej skledi in bedo ljudstva pozna le od daleč, morda le od eksekucij, katere jedne mečejo v proletarijat, druge pa rede in o katerih mož toliko povedati vé v svojih mislih po številkah, da bi kmetu bolj živo predočeval vso njegovo bedo.

Mož tarna, da prevladuje pri nas veleposestvo. Kedo pa je temu kriv? Mar ne krivični volilni red, ki so ga skovali nemški liberalni somišljeniki njegovi? Ali ne izrabljajo te svoje moči v kvar Slovincem isti nemški veleposestniki, ki so po liberalizmu njegovi bratje in katere je tako toplo zagovarjal nekdanji v svoji filipiki proti spravi na Kranjskem?

Doslednosti seveda od dolenskega dopisnika »Naroda« in »Rodoljuba« ne pričakujemo. Pač, v sovraštvu proti veri in cerkvi je dosleden. Govoreč o samomorih pravi o samomorilcih: »Lačni so, pravijo nekateri, nima vere, pravijo drugi. Ali ob sami veri nobeden ne more živeti.« — to pa pravi dolenski modrijan. Res, kedor misli, da je vera nekaj, kar bode lahko jedel, se moti. Kedor pa misli, da vera izmučenemu zemljanu ne daje moči, da zopet dvigne glavo po konci, kedor ga je sklonila nesreča in skrb, kedor misli, da vera ni najmočnejša opora v boju za obstanek, ta se pa tudi moti.

To pa naj bi si zapomnil dolenski »mislec«, kateri sicer o veri in cerkvi neče ali ne more razumeti prav ničesar, da vera ni jed, ni polenta, pa tudi torta ni. »Moli in delaj«, tako nas uči vera. Mi bi samo še pristavili temu reku: Samo ne delaj takih brezmiselnih člankov, kakršni so »Mislimo po številkah.«

Vera nas pa tudi uči ljubiti bližnjega, in ako bi človeštvo izpolnovalo ves ta krasni socijalni program, ki nam ga podaja vera, potem bi ne bilo na svetu bede ne lakote.

To bi bilo dobro, kajti prvič bi človeštva v blato ne tlačila socijalna reva, drugič pa bi človeški rod potem ne poznal tacihi socijologov in njihovih člankov, kakoršen je »Rodoljubov« pisac in njegov spis. In to bi bilo zelo dobro.

Slovó ljubljanskih škofov.

Dum sumus in corpore, peregrinamur. II. Cor. 5. 6.

Med 27. škofi, ki so doslej vodili ljubljansko škofijo, se jih je pet preselilo drugam.

Prvi se je selil 13. škof ljubljanski Sigismund Krištof grof Herberstein (1683 do 1701.) Bil je po svojem duhu in delovanju jeden najboljših škofov, kar jih je sedelo doslej na stolici sv. Maksima.

Poprej je bil prošt v Ljubljani, pozneje v Novem Mestu. Bogoslovne študije je dovršil v Rimu v nemškem zavodu (Collegium Germanicum) leta 1661—1665.¹ Za novo stolno cerkev, katero so nameravali zidati, je zapustil lepo svoto. Ustanovil je veliko knjižnico, ki je še sedaj v ljubljanskem semenišču. Skrbel je mnogo za lepo in pravilno cerkveno petje ter za snažno notranjo cerkveno opravilo. Pobožni mož se je 60 let star odpovedal škofiji in se podal v samostan Perudžio na Laško. Dne 11. maja 1701 je dobil od papeža Klemenca XI. dovoljenje, da se škofiji odpove. — Vrnil se je z letovišča Goričane, kjer se je mudil, izročil vsa opravila kapitularnemu vikariju Janezu Antonu Thalnitscherju pl. Thalbergu, poveril mu tudi vse svoje imetje in 1. junija istega leta odrinil.

Ž njim je šel njegov spovednik jezuit o. Andrej Schweiger. Oba sta stopila v kongregacijo oratorijansko sv. Filipa Nerija v Perudži. Bil je lep jasen dan, ko se je popoldne ob 2. odpeljala cela vrsta voz na gorenjsko stran. Spremljevali so škofa prošt Janez Prešern, dekan Janez Anton Thalnitscher pl. Thalberg in njegov brat Janez Gregorij, I. U. Dr., kanonik baron de Pillichgraz,

¹ Cardinal Steinhuber. Gesch. d. Coll. Germanicum in Rom, II. 1895. 94.

legat ni trozveza omenjala z nobeno besedo. Govori krogi so vsled tega opravičeno sodili, da tu ni vse tako, kakor bi moralo biti. Nekateri listi so opravičevali to s tem, da še ni dolgo, ko se je obširneje govorilo o trozvezi. No, zunanji minister Goluhovski je predvčeraj prepodil te misli, rekoč, da je trozveza še ravno tako trdna in se neprestano trudi biti kos svoji nalogi. Na to je odgovoril delegat Hohenburger, da jemlje njegove besede sicer na znanje, želeč, da bi mej Avstrijo in Nemčijo vladalo vedno iskreno prijateljstvo, za kar se posebno trudi nemški narod v Avstriji, vendar pa želi pojasniti, zakaj se trozveza ni omenjala v nagovoru na delegaciji in tudi ne v prestolnem govoru, s katerim je cesar Viljem zaključil nemški državni zbor. Po njegovem mnenju je moralo priti nekaj vmes. Njegovim izvajanjem se pridružujeta delegata Stürkg in Pergelt. Odgovarjal jim je grof Goluhovski rekoč, da ni bilo dosedaj niti najmanjšega povoda sklepati na rahlost trozveze. Da se ni omenjala v cesarjevem nagovoru, se opravičuje s tem, ker trozveza ni sklenjena za kratko dobo, marveč bo trajala lahko več let in služila v podlago zunanji politiki. Dosedaj se toraj ni prav nič spremenila in se tudi ne bo tako naglo. Razmere mej tremi zvezanimi državami se prav nič niso ohladile in se izvršuje skupna naloga tem uspešneje, čim bolj se dosega prijateljstvo tudi z ostalimi državami. Konečno pravi minister, da nima nikake pravice, vmešavati se v notranje zadeve, pripomni pa, da je iskreno želeli, da se poleže notranji vihar pri nas, ki, akoravno ne škodi razvoju zunanje politike, mu vendar prav nič ne koristi.

Kandidatura grškega princa Jurija.

Govorec o krečanskem vprašanju se je dotikal zunanji minister grof Goluhovski tudi kandidature grškega princa Jurija za mesto krečanskega guvernerja. Proti tej kandidaturi je imela Avstrija po besedah ministrovih resne pomisleke. Osebnost bodočega načelnika krečanske uprave sicer ni posebne važnosti za Avstro-Ogersko, kakor naglo se pametno uredi razmere na otoku v smislu elaborata, ki so ga izgotovili poslaniki, in kadar se z garancijo varstva mohamedovski manjšini radikalno odpravi vsako nasprotstvo. Toda Avstro-Ogerska se ni mogla izogniti predsodku, da bi misel, katero najodločneje pobija Turčija in jej tudi velesile niso prijazne, imela za položaj na balkanskem polotoku zelo dvomljiv vspeh in da bi se z velikim trudom zgrajeno mirovno poslopje zrušilo v razvaline. Ravno vsled tega je Avstrija odtegnila svojo materialno pomoč in soodgovornost v tem vprašanju. To je pa storila tem lažje, ker so izginili znani vzroki, ki so dovedli avstrijske vojake na Kreta, namreč lokalizovanje prepirov in preprečenje nekaterih posebnih interesov posameznih velesil, in se toraj sedaj rešitev krečanskega vprašanja le indirektno tiče interesov naše monarhije, tako da je Avstro-Ogerska že zadovoljna s tako rešitvijo, ki trajno zagotavlja mir in red mej prebivalstvom na tem otoku. — Te besede so znova pokazale, da se je vsa akcija

vršila oziroma se še vrši po gotovem receptu in da je imela v prvi vrsti namen vstreči sultanu in mohamedovskemu prebivalstvu, za vse drugo, posebno za odpravo neznosnih krivic, ki se še vedno dogajajo krščanskemu prebivalstvu na tem otoku, se pa nihče ne zmeni.

Ljubljanske demonstracije pred sodiščem.

(Dalje.)

Obtožnica slove:

Obtoženi: — I. Ivan Štefe, Ivan Miklavc, Jernej Žargi, Anton Kosec, Alojzij Lukner, Karol Klander recte Semen, Anton Lavrič, Anton Bončar in Ivan Modic so — v namen, da bi se dne 20. febr. 1898 z Zvezdi v Ljubljani pred kazinskim poslopjem nabralo ljudstvo in bi imelo naskočiti to poslopje člane počitne zveze nemških visokošolcev »Karniola« primorati čepice te zveze odložiti, oziroma jim jih vzeti in omenjene člane razpediti in nabiti — in sicer Ivan Štefe z drugimi do sedaj neznanimi tovariši z velevanjem in nagovarjanjem zbiranje ljudstva uredil in dne 20. februarja 1898 v Zvezdi zbrano ljudstvo vodil: Ivan Miklavc, Alojzij Lukner, Karol Klander, Anton Lavrič, Anton Bončar in Ivan Modic, 19. februarja 1898 po noči deloma tudi 20. februarja 1898 zjutraj tiskane listke z vsebino: »Zavedni Slovenci v nedeljo 20. t. m. ob 11. uri dopoldne v Zvezdo« deloma po Ljubljanskih ulicah raztresali in nalepali, deloma med ljudstvo razdelovali. Ivan Miklavc pri tej priliki v Lekanovi kavarni 19. februarja 1898 zvečer tudi govoril: »Pereat nemškim puršem! jutri gremo v zvezdo in bomo vse zbili« — in dne 20. februarja 1898 v zvezdi pred kazinskim poslopjem proti zbrani druhal upil: »pojditte gremo vsi notri, jih bomo vun zmetali in kapce dol pometali«. Anton Kosec dne 19. februarja v Mehletovi žganjariji pri Dolenski mitnici proti navzočim govoril, da pridejo 20. februarja 1898 nemci iz Dunaja ali Gradeca, da se bodo »katoliški« zbrali v svojem domu (katoliškem društvu) in šli potem v zvezdo, in nemce, če bode jim kateri kaj rekel nabili, in posebno naročil navzočemu Jožefu Kas, da naj Štefanovaški fanti ob 11. uri v nedeljo v zvezdo pridejo in slednjič Jernej Žargi dne 20. februarja 1898 zbrano druhal hujskoval in upil: »Živijo slovinci, nemce vun, čepice doli, potem bo mir, prej ne, mi smo na naši zemlji, uni morajo vun iti« in s o torej na očitnem kraju in pred več ljudmi, deloma v natisnjenih delih k po zakonito prepovedanim dejanjem nagovarjali, spodbadali in zapeljati skušali — Ivan Miklavc, Alojzij Lukner, Karol Klander, Anton Lavrič, Anton Bončar in Ivan Modic ob enem tudi tiskovine razdajali izven za to pravilno namenjenih prostorov, in jih pribijali na ulicah in drugih javnih krajih brez posebnega dovoljenja varnostnega oblastva.

II. Ivan Štefe je dne 20. febr. 1898:

a) proti redarjema Guido Schmalz in Franz Klančičar ko sta aretovanega Jakoba Ardigal proti

Wolfvim ulicam tirala — s palico druhal pokazal in upil: »takoaj aretovanca izpustite« in: »aretovanca takoj na županovo povelje izpustiti« vsled česar se je mnogo ljudi pod njegovim vodstvom in s krikom: »spustiti ga morate, delavci ne bodo aretovani«, za njima usulo;

b) ko je redar Štefan Goričan Franca Jeriča, ki je bil tudi med množico, in ukazu da naj se odstrani ni ubogal temveč se za železno ograjo v zvezdi držal, proč odrival — k imenovanem redarju pristopil in upil: »tacega surovega ravnanja naše ljudstvo ni navajeno« in mu rekel, da si mora njegovo številko zapisati;

c) in potem za redarjem Goričan, ko je na povelja mestnega policijskega komisarja Podgoršek, Jeriča aretoval in na rotovž gnal z množico katera je upila »oprostimo ga« tekel

d) in sledujoč k redarju Jožefu Herzog, kateri je imel ukaz vstop v zvezdo zabranjevati in vsled tega Franceta Milavca vstavil, pristopil in rekel »ali ni vstop dovoljen, ako pridejo umikani ljudje, kdo je prepovedal, kje je Hribar se bomo že z Hribarjem zmenili«, — in je toraj ad a) zoper kako v § 68 k. z. imenovanih oseb, kadar je gosposkino povelje spolnovala in svojo službo opravljala več ljudi nagovarjal da bi se zoperstavili in ad c) tudi sam takemu nagovoru vdal in govorniku pomagaje ali zoperstavljaše pridružil, ad b) in d) se brez razžalitve v § 312 k. z. v misel vzete, drugače vtikal, da bi kaki izmed oseb v § 68 k. z. imenovanih branil svojo službo opravljati ali kako gosposkino povelje spolniti.

III. Miha Mittermayer je dne 20. feb. 1898:

a) za redarjema Guido Schmalz in France Klančičar, ko sta tirala aretovanega Jakoba Ardigal in za redarjema Lorenc Breznik in Jožef Kerin ko sta peljala aretovanega Jerneja Žargi proti Wolfvim ulicam z množico, katera je kričala spustiti ga morate, delavci ne bodo aretovani »in aretovali ga ne bodz« letel;

b) in ko je pozneje pri Majerjevi kavarni stal, vpil proti redarju Jožefu Kerin »saj ga nimajo za kaj aretovati, on je naš, on je Slovenec, to ni nobene pravice« in je toraj ad a) na govoru v § 279 k. z. navedenem vdal in se govorniku pomagaje ali zoperstavljaše pridružil;

ad b) se brez razžalitve v § 312 k. z. v misel vzete drugače vtikal, da bi kaki izmed oseb v § 68 k. z. imenovanih branil svojo službo opravljati ali kako gosposkino povelje spolniti.

IV. Jakob Ardigal ni hotel dne 20. feb. 1898:

a) ubogati, ko je mestni policijski komisar Podgoršek ljudstvu pred kazino zapovedal, da mora nazaj iti, in ko sta ga redarja Guido Schmalz in France Klančičar, katera sta imela povelje zvezdo popolnoma izprazniti, večkrat opominjala, da naj gre proč, se ni hotel odstraniti in je potem omenjenema redarjema, ko sta ga na povelje policijskega komisarja Podgorškega aretovala in proč peljala, pretil: Vam bom že pokazal — in je tedaj ad a) pri rabuki, ki je vstala tudi iz vsakega drugega vzroka in ne iz tistega, zavoljo katerega skupljanji ljudi hudodelstvo postaja, uradnika ali straži,

kranjski župnik Janez Jakob Schilling, kamniški župnik baron Maks Leopold Rasp, barona Janez Rudolf Coraduzzi in Adam Erberg ter Bertold pl. Höffern. V Šiški so čakali škofa njegovi služabniki, ki so se s solzami v očeh še jedenkrat od njega poslovili. On je nje in veliko množico ljudstva, ki se je sešla, zadnjič blagoslovil. V Št. Vidu so se poslovili tudi nekateri njegovi spremljevalci z drugimi duhovniki vred. Kranjski in kamniški župnik ter par plemenitašev so ga spremili do Kranja. Od tod je šla pot dalje skozi gorenjsko dolino do Pontablja, kjer se je škof poslovil od svoje sestre, omožene z grofom Kuenhillerjem. Iz Pontablja na Laško sta se vozila z o. Schweigerjem sama. Umrl je kot priprost redovnik leta 1711.²⁾

Sledil mu je kot škof še isto leto solnograški kanonik grof Ferdinand Karol Kuehenburg. Bilo je tedaj sv. leto in smatralo se je kot srečno znamenje, da prihaja med duhovno prerrojene svoje ovčice. Na Vrhniko sta mu šla naproti stolni dekan Thalnitscher in kanonik Senior Janez Pichi. V Ljubljano so se pripeljali na lepo ovenčani ladiji »Storia« Velika množica ljudij ga je vsprejela. V mestu so mu priredili tri

krasne slavoloke. Dne 23. septembra i. l. je bila intronizacija. Dne 1. avgusta 1706 je izdal prvi Rituale za ljubljansko škofijo.

Dne 8. maja 1707 je posvetil novo stolno cerkev sv. Nikolaja, za katero si je pridobil največ zaslug stolni dekan.

Na željo cesarice Eleonore Magdalene je kot cesarski poslanik l. 1708 njeno hčer Marijo Ano spremljal v Lizbono, kjer jo je poročil s portugalskim kraljem Janezom V. Povrnivšega se domov imenoval ga je cesar nadškofom v Pragi, — kjer je umrl, star 82 let, dne 6. aprila leta 1731.³⁾

Tretji ljubljanski škof, ki se je preselil na drugo stolico, je bil nadškof baron Mihael Brigido pl. Mahrenfels-Bresoviz, rodом Tržačan. Bil je najprej redovni kanonik v samostanu Borova na Štajerskem, pozneje stolni kanonik v Sipišu (Zips) na Ogerskem in župnik Levoči. Ljubljanskim škofom je bil imenovan 17. decembra leta 1787, introniziran in z metropolit-skimi znaki okrašen 8. julija leta 1788. Imel je tri pomožne škofo: Jožeta Mikoliča († 1793), barona Frančiška Raigersfelda († 1800), ki je bil preje jezuit, in Antona Riccija († 1818).

Ker je hotel cesar Frančišek I. ljubljansko nadškofijo zopet odpraviti, menda zaradi francoske okupacije, premestil je leta 1806 nadškofa na nadškofijsko stolico v Sipiš. V praznik Mat. Božje 8. decembra leta 1806 je nadškof v stolni cerkvi imel zadnjo slovesno sveto mašo s »Te Deum« in govor v slovo. 18. decembra se je na tistem odpeljal. Umrl je leta 1818 na potovanju na Laškem.⁴⁾

Naslednja dva škofa Kavčič in Gruber nista imela knežjega naslova.

Avguštin Gruber, rodом Dunajčan, je bil imenovan ljubljanskim škofom 25. jun. 1815, od svete stolice potrjen še le 11 mesecev pozneje. V Ljubljani je bil slovesno vmeščen 10. novembra leta 1816. Ko se je slovenščine že toliko naučil, da je pridigoval, bil je 23. aprila leta 1823 imenovan nadškofom v Solnogradu, kamor je odšel iz Ljubljane 15. januarja leta 1824. Več duhovnikov ga je spremlilo do Kranja, kjer je dekan Avguštin Sluga priredil slavnosten obed za štiri-deset oseb. Popoldne se je odpeljal od duhovnikov spremljan v Tržič, kjer je prenočil pri župniku Jeseničarju. Med potjo ga je pričakovalo ljudstvo, da se poslovi od svojega višjega pastirja

²⁾ I. Gr. Thalnitscher. Historia Cathedralis Eccl. Labacensis, 1701. pag. 34. 40.

³⁾ Thalnitscher. Historia Cathedr. eccl. Labac., pagina 35.

⁴⁾ Mittheilungen des historischen Vereines für Krain, 1852, 38.

ko sta le te množici se raziti velevala — ni ubogal;

ad b) v § 68 k. z. imenovano osebo, ko je svojo službo opravljala z besedo razžalil.

V. Dragotin Cankar je dne 20. feb. 1898:

a) za redarjema Guido Schmalz in Franc Klančičar, ko sta tirala aretovanega Jakoba Ardigal z množico kričečo: »spustiti ga morate, delavci ne bodo aretovani« — letel;

b) pozneje proti redarju Guido Schmalz oziroma Alojziju Slanove upil, da nima stražnik pravice proti njemu sabljo vleči in je tedaj ad a) na govoru v § 279 k. z. navedenem vdal in se govorniku pomagaje ali zoperstavlja pridružil, ad b) se brez razžalitve v § 312 k. z. v misel vzete drugače utikaval, da bi kaki izmed oseb v § 68 k. z. imenovanih branil svojo službo opravljati ali kako gosposkino povelje spolniti.

V. Fran Jerič, ni hotel dne 20. februarja 1898 v zvezdi, ko so stražniki velevali množici, naj se razide in jo nekaj korakov za želez. ograjo nasproti kazini potisnili — ubogati, temveč se je za železno ograjo prijel, rekoč da ne gre nazaj tako, da ga je moral redar Štefan Goričan s silo proč spraviti in je tim pri rabuki, ki je vstala tudi iz vsakega drugega vzroka in ne iz tistega, zavoljo katerega skupljanji ljudi hudodelstvo postaja, uradnika ali straži, ko sta le-ta množici se raziti velevala — ni ubogal.

VII. Janez Jerina je dne 20. februarja 1898 proti redarju Francetu Golob, ko ga je le-ta na povelja policijskega komisarja Podgoršek iz kazinskega poslopja iztiral palico vzdignil in se zoperstavljal, tako da je moral redar sabljo potegniti in potem redarja Matijeta Plevnik, ki je pristopil in mu ukazal da naj se odstrani pri prsih za obleko zagrabil — in je tedaj osebi v § 68 k. z. imenovani, ko je gosposkin zaukaz spolnovala in svojo službo opravljala z nevarnim pretenjem in dejanskim silovitem lotenjem in sicer z orožjem nasproti postavil.

VIII. Ivan Inocente, je dne 20. februarja 1898 pri kazinskem poslopu in sicer pri kavarni okno hudobno pobil, ter presega škoda, ki je nastopila 25 gl.

IX. Janez Erbežnik je z drugimi še neznanimi tovariši dne 20. februarja 1898 v Hilserjevih ulicah v namenu črevljarja Jožefa Zupana prisiliti, da bi visokošolca Konrada Stöcklingera kateri se je pred množico v njegovo delavnico skrtil, množici izročil, na zaprta vrata Zupanove delavnice tolkel in razbijal in upil: Nemca vun, če ne, bomo šajbe pobili, vun z njim ali pa gremo mi notre«, tedaj kakemu človeku zares silo delal in neposreduje s poškodovanjem na lastnini pretil v namen da bi ga primoral, kaj storiti ali trpeti in je bilo žuganje takošno da je zamogel ta komur se je žugalo, glede na razmere in osebne

in prejme od njega zadnji blagoslov. Na vrhu Ljubelja na kranjski meji se je nadškof še enkrat ozrl nazaj na Kranjsko ter blagoslovil celo ljubljansko škofijo. Duhovniki so se vrnili; le njegov dvorni kapelan Frančišek Kutnar spremljal ga je dalje.

Vozila sta se skoro celi teden. Vožnja je bila zelo težavna sredi zime. Gruber je bil 25. marca istega leta vmeščen v Solnogradu kot nadškof in primas nemški. Umrli je 72 let star 28. jun. leta 1835. Njegov dvorni kapelan Kutnar je postal stolni kanonik solnograški in pozneje knez in škof lavantinski (1844—1846).⁵

Selitev kneza in škofa Jerneja Vidmarja je še vsem v živem spominu. Sveta stolica je 30. septembra leta 1872 ugodila njegovi želji, da se poda v pokoj. Ko je bil 30. maja leta 1875 dr. Pogačar imenovan mu v naslednika, poslovil se je v soboto 10. julija istega leta ob 5. uri popoldne od Ljubljane in odšel v svoje rojstno mesto Kranj, kjer si je tik mestne župnijske cerkve postavil krasno palačo. Takoj prvi dan po svojem dohodu, v nedeljo 11. julija, je delil še zadnjič v Kranju zakrament svete birme in imel slovesno službo božjo. Umrli je 81 let star 17. maja leta 1883.

Razven teh škofov, ki so se preselili, jih je šest umrlo na tujem, deloma med potovanjem.

J. B.

lastnosti in na znamenitost zažuganega zlega po pravici v strahu biti. —

X. Ignacij Mavec, je dne 20. februarja 1898 v Hilserjevih ulicah zavoljo svojega dobička klobuk, katerega je nekdo Konradu Stöcklinger iz glave zbil, brez privolenja Konrada Stöcklinger vzel. —

XI. Franc Milave je dne 20. februarja 1898 a Konradu Stöcklinger, ko je skočil iz delavnice Jožefa Zupan s palico po glavi zamahnil s tim dejanje začel, od katerega je že po njegovih naravnih vsakteremu lahko znanih nasledkih spreviditi zamogel da utegne kako nevarnost za življenje, zdravje ali telo ljudi napraviti ali poveksati.

b) proti stražniku Jožefu Herzog kateri mu je vsled povelja mestnega policijskega komisarja Podgoršek vstop v zvezdo zabranil in se z vzdignim rokam proti njem vstavil, ker je siloma hotel v zvezdo iti upil: »suvati mene ni treba« in »kako številko pa imate — aha 25« in s tim se brez razžalitve v § 312 k. z. v misel vzete drugače utikaval, da bi kaki izmed oseb v § 68 k. z. imenovanih branil svojo službo opravljati ali kako gosposkino povelje spolniti:

Zakrivili so tedaj:

1. Ivan Štefe pregrešek po §. 279, 280 in 305 k. z. in prestopok po § 314 kp. kaznjivo po § 267 in 279 k. z. 2. Ivan Miklavc pregrešek po §. 305 k. z. in prestopok po § tistega zak. z dne 17/12 1862 št. b iz leta 1863. kaznjivo po § 267 in 305 k. z. 3. Jernej Žargi pregrešek po § 305 k. z. 4. Anton Kosec pregrešek po §. 305 k. z. 5. Alojzij Lukner. 6. Karol Klander recte Semen. 7. Anton Lavrič. 8. Anton Bončar. 9. Ivan Modic pregrešek po §. 305 k. z. in prestopok po §. 23 tisk. zak. z dne 17. decbra 1862 št. b d. z. leta 1863 kaznjivo po §. 267 in 305 k. z. 10. Janez Jerina hudodelstvo javne sile po §. 81 k. z. kaznjivo po §. 82 k. z. 11. Ivan Inocente hudodelstvo javne sile po § 85 a k. z. kaznjivo po §. 86 k. z. 12. Janez Erbežnik hudodelstvo javne sile po §. 98 a in b kaznjivo po §. 100 k. z. z ozirom na §. 265 k. z. 13. Jakob Ardigal pregrešek po §. 280 k. z. in prestopok po §. 312 k. z. kaznjivo po §. 267 in 279 k. z. 14. Dragotin Cankar pregrešek po §. 280 k. z. in prestopok po §. 314 k. z. kaznjivo po §. 267 in 279 k. z. 15. Miha Mittermayer, pregrešek po §. 280 k. z. in prestopok po §. 314 k. z. kaznjivo po §. 267 in 279 k. z. 16. Ivan Jerič, pregrešek po §. 280 k. z. kaznjivo po §. 279 k. z. 17. Franc Milave prestopok po §. 314 in 431 k. z. kaznjivo po §. 267 in 431 k. z. in 18. Nace Mavec prestopok po §. 460 k. z.

C. kr. državno pravdnštvo predlaga, da se: 1. določi glavna razprava pred c. kr. deželnim sodiščem v Ljubljani pristojnim po §. 13 št. 1, 51 in 56 kpr. 2. pozovejo priče in zvédenci in bero spisi v pod ./. priloženemu imeniku navedeni. 3. drži obtoženc Janez Erbežnik po §. 175 št. 2 k. z. v preiskovalnemu zaporu, pusti drugi obtoženi v prostosti.

To podpira z nastopnimi razlogi:

V Ljubljani osnovali so nemški dijaki počitno zvezo Karniola! Zoper člane te zveze začeli so slovenski visokošolci sovražno gibanje in prvokrat so trčili slovenski in nemški dijaki skupaj dne 14. febr. 1898 v obližji pošte. V teden potem so se ponavljali izgredi, ker so slovenski visokošolci od nemških zahtevali, da naj čepice zveze Karniola odložijo in jim jih hoteli vzeti.

O teh izgredih so v Ljubljani izhajajoči listi poročevali in dnevnika »Slovenski Narod« in »Slovenec« sta pri tej priliki slovenske visokošolce in sploh vse občinstvo prosila, naj se ne da zapeljati v izgrede, naj ohrani mirno kri in se ne da izzivati od mladih ljudij, ki komaj vedo da žive. Le »Slovenski List« neodvisno krščansko socialno glasilo ni dal prostora pomirljivim besedam temveč je dne 16. februarja 1898 natisnil notico, da se govori po Ljubljani, da pridejo iz Gradca in Dunija Karnijolcem na pomoč nemški burši in je pristavil: »Dobrodošli v Ljubljani, da je vzdramete sloveski živelj«.

V nedeljo, dné 20. februarja 1898 primerile so se vsled tega v Ljubljani demonstracije, katere so bile naperjene proti Nemcem oziroma proti članom zveze »Karniola«. Ob 11. uri dopoldne se je zbralo mnogo ljudstva v »Zvezdi«, katero je potem korakalo skozi Šellenburgove ulice na glavni trg, le tam demonstrovalo pred rotovžem in se

potem podalo zopet v »Zvezdo«, kjer je do 12. ure demonstrovalo, dokler ga ni orožništvo razkropilo.

Od začetka pelo je zbrani množica pesem »Hej Slovani« in »Naprej zastava slava«, potem pa pred kazinskim poslopjem, v katerem so bili Karnijolci zbrani vpilo »Živijo«, »Pereat Germania« naj pogine Nemčija«, »Notri pojmo in jih vun vržimo«. Vun znjnim, na goložu jih bomo snedli itd. Proti kazini letele so kepe snega, nekdo je tudi jaje in kamene metal. Množica je bila jako razburjena in razdražena in ako jo ne bili redarji pomirovali in nazaj silili — bati bi se bilo najhujšega.

Ker so pa imeli redarji povelje le z lepo pogovarjati ljudstvo se le to ni veliko brigalo za-nje, morali so priti zandarji, kateri so potem ljudstvo razgnali. Vendar pa je bilo poprej v kazinskem poslopi nekaj oknov pobitih in ravno tako tudi eno okno pri Gruberjevi prodajalnici na glavnem trgu. Ljudstvo je tudi z rokami in palicami žugalo proti Karnijolcem in vpilo: Živio Slovenci, nemec vun, čepice doli, potem bo mir prej ne. Nekateri utipotapili so se v kazino, da bi naskočilo nemške visokošolce, bili pa še v veži kazine zasačeni in od redarjev iztirani.

Iz tega izhaja, da ni šlo samo za neko prazno demonstracijo, ampak da je imelo zbrano ljudstvo sovražne namene proti nemškim visokošolcem in da bi jih bilo tudi izpeljalo, če bi se mu bilo posrečilo.

Kakšen namen je zbrano ljudstvo imelo izhaja iz sledečega: Obtoženi Anton Kosec prišel je po izpovedbi Jožefa Kos (št. 90) dné 19. februarja 1898 okoli poldneva v Mehletovo snapsarijo pri Dolenski mitnici in je le tam v navzočnosti gostov govoril: Jutri pridejo Nemci iz Gradca in Dunaja, mi bomo pa šli v katoliško društvo, nemci pa v kazino. Katoliški se bomo zbrali v svojem domu in potem šli v Zvezdo. Ako bomo tam skozi »Sternale« šli in če bode kateri nemcev kaj rekl, pa jih bomo nabili. Proti Kosu je še posebej rekel: Pridite vsi »Štafanovski fanti« jutri ob 11. uri v zvezdo, da bomo vidli, kaj bo, če bo kakšen kaj storil, ga bo že eden ali drugi ke v rit sunil.

Priča Janez Žebre (O. št. 113.) je izpovedal, da je bil v nedeljo zjutraj v gostilni »pri Lahu« v Vegovih ulicah, da je bilo tam mnogo ljudstva zbranega in da so se pogovarjali, da bodo šli v zvezdo in da bodo nemčurje topli.

Ivan Lekan (O. št. 59.) je povedal, da je prišel Ivan Miklavc 19. februarja 1898 zvečer v njegovo kavarno in le tam govoril: Pereat nemškim puršam, jutri greme v zvezdo in bomo vse zbili.

Iz vsega tega pač nedvomljivo izhaja, da je imela množica namen kazino naskočiti, Karnijolce prisiliti čepice odložiti ali pa jim jih s silo vzeti in jih preteptati. Ravno tako nedvomljivo je pa, da je bil Ivan Štefe oče te demonstracije in njeni vodja.

Kakor že omenjeno je najprvo »Slovenski List« katerega upravnik je ravno Ivan Štefe prvi natisnil notico, da pridejo iz Gradca ali Dunaja Karnijolcem na pomoč nemški burši — in krščansko socialno delavstvo je pri shodu, kateri se je vrsil 15. marca 1898 na Viču vsprejelo sledečo resolucijo: »Javni shod na Viču protestira proti izzivajočemu sirovemu nastopu tistih nemških Karnijolcev v Ljubljani, ki so na Dunaju in v Gradcu napadeli slovenske vseučilišnike ter s svojimi napadi onemogočili za nekaj časa nadaljevanje studij naše vseučiliške mladine. Pristojne oblasti se pozivljajo, da nošnji frankfurtarskih trakov nemudoma konec naredé, ker tuni slovensko delavstvo ne more več ohraniti mirne krvi očigled tega, da se nemštvo upa razgrajati po naši slovenski Ljubljani, katere slovenski značaj smo pripravljani braniti do skrajnih posledic;« — in med razgrajajočo množico dné 20. februarja 1898 je bilo v prvi vrsti viditi mnogo udov Slovenske krščansko-socialne zveze, katere tajnik je obtoženi Ivan Štefe, kar potrdi Jožef Schweiger (O. št. 9.) in Matevž Rasberger (O. št. 47.)

Ivan Štefe je ko je prišel dné 20. februarja 1898 iz Drenikove prodajalnice v Zvezdo razdeležal med ljudi slovenske trakove in jih nekaterim še sam pripel.

Priča Janez Ažman (O. št. 52.) Ivan Štefe je množici zaukazal, da naj gre iz zvezde skoz Šellenburgove ulice je korakal pred njo in množica mu je sledila kamor je on šel.

On je zmiraj okoli letal in ljudi spodbujal. Ko so redarji na povelje mestnega komisarja Podgoršek Jakoba Ardigal aretirali in na rotovž odvedli, je takoj tekel Štefe k županu, da bi oprostil Ardigala, in ko je župan res ukazal, da naj se Ardigal izpusti, podal se je Štefe z množico na rotovž, in ko so Ardigala izpustili, stopil je k njemu, mu podal roko in rekel: »Oprostili smo vas«, potem se pa proti množici obrnil in zavpil: »Živijo, oprostili smo ga.« Aretovanemu Janezu Erbežnik zaklical je: »Jutri oglasite se pri meni, vsaj poznate Štefeta.«

Sploh priče potrdijo, da se je vedel Ivan Štefe kakor vodja ali »Rädelsführer«.

K demonstraciji dne 20. febr. 1898 spodbadali in zapeljevali so pa tudi še drugi, namreč Ivan Miklavc, Jernej Žargi, Anton Kosec, Alojzij Lukner, Karol K., Anton L., Anton B. in Ivan M... Po noči od 19. do 20. febr. 1898 je bilo namreč po Ljubljani več tisoč listov nalepljenih in raztresenih z vsebino: »Zavedni Slovenci nedeljo 20. t. m. ob 11. uri dopoldne v Zvezdo. To je bila parola. In take listke so slovenski visokošolci Karol K., Anton L., Anton B. in Ivan M., ko so omenjeno noč po Starem trgu šli, nalepljali in raztresali, kar je po izpovedbah Jakoba Kržan, Mihe Korenjak in Franceta Kurant (O. št. 23, 70, 102, 158) dokazano. Visokošolci so bili takoj aretovani, a spustili so se takoj brez ovadbe.

Ravno tako je Alojzij Lukner okoli 100 takih listkov, katere mu je baje en gosposki gospod izročil, razdelil, kar on prizna, dal je en listek tudi urarskemu pomočniku Matevž Razberger. (Opr. št. 47.)

Ivan Miklavc prišel je 19. febr. 1898 zvečer v Lekanova kovarno in je gostam delil listke omenjene asebine ter govoril: Pereat nemškim hursam, jutro gremo v zvezdo in bomo vse zbili — kar potrdi kovarnar Ivan Lekan. (O. št. 59.)

En listek dal je tudi Alojziju Hirsmanu (O. št. 21.)

Dne 20. febr. 1898 bil je pa Miklavc tudi v zvezdi, silil je v kazino in vpil proti množici: »pojditе, gremo vsi notri, jih bomo vun zmetali in kapce doli pometali: kar potrdi priča Matevž Razberger. (O. št. 47.)

Sploh potrdijo Franc Potokar (O. št. 48.)

Jakob Kržan, (O. št. 23) Jožef Herzog (O. št. 29) in Lorenc Breznik (O. št. 85, da je bil Miklavc zelo siten, da je le proti kazini silil in priča Leopold Bürger (O. št. 127) zasačil ga je uže v veži in ga odpravil.

Jernej Žargi (O. št. 67 je dne 20. februvarja 1898 tudi v zvezdi bil, je druge hujskal, naj gredo v kazino in je po, izveđbah Jožefa Kerin (O. št. 50) in Jožefa Schwaiger (O. št. 83) upil: »Živijo slovinci, nemce vun, čepice doli, potem bo mir prej ne vsi morajo vun, mi smo na naši zemlji« — in ni dal pred miru, doklej ni ukazal policijski kanclist Schweiger (O. št. 9) ga aretirati. Kako je Kosec v mehletovi šnopsariji hujskal, je bilo že zgoraj navedeno.

Ker se ljudstvo ni hotlo pomeriti in od kazine oddaliti, zapovedal je mestni policijski komisar Podgoršek množico pred kazino, da mora najiti. Med to množico bil je tudi delavec Ardigal Jakob. Le-ta pa ni hotel ubogati in ko sta ga redarja Guido Schmalz in Franc Klančičar, katera sta imela povelje zvezdo popolnoma izprazniti večkrat opominjala, da naj gre proč se ni hotel odstraniti — in je potem omenjenama redarjema, ko sta ga na povelje policijskega komisarja Podgoršek aretovala in proč peljala, pretel: Vama bom že pokazal. Priči Guido Schmalz (O. št. 29) in France Klančičar (O. št. 62.) Ko je zagledal Ivan Štefe, da je Jakob Ardigal aretiran in da ga redarja Schmalz in Klančičar od kazine proti Wolfovim ulicam tirata, vzdignil je palico in z njo druhali pokazal o smeri, kjer sta redarja peljala Ardigala, kakor da naj gre množica za njim, in upil: »takoј aretovanega izpustiti« in aretovanca takoj na županovo povelje izpustiti, vsled česar se mnogo ljudi pod njegovim vodstvom in skrikom spustiti ga morate, delovci ne bodo aretovani, za redarjema Schmalz in Klančičar vsulo, tako da je moral redar Schmalz v obrambo sabljo potegniti. S to množico, katera je imela očitno namen se redarjem zoperstaviti in Ardigala oprostiti, letela sta za redarjema tudi Miha Mittermajer in Dragotin C., kar prča Alojzij Slanovec, (O. št. 67), kateri je tudi slišal, da je

Dragotin C..., kateri se je moral pri Gerberjevi hiši vstaviti, ker so redarji Wolfove ulice zaprli, upil za redarjem Schmalz, kje da ima stražnik pravico proti njemu sabljo vleči.

Tudi Ivan Jerič je bil dne 20. febr. 1898 v zvezdi in ni hotel ubogati povelju se odstraniti. Ko so stražniki velevali množici naj se razide in jo nekaj korakov za železno ograjo nasproti kazine potisniti, prijel se je Ivan Jerič za železno ograjo rekoč: da ne gre nazaj, tako, da ga je moral redar Štefan Goričan s silo proč spraviti. Tudi Jeriču je takoj Ivan Štefe na pomoč prišel in proti redarju Štefan Goričan (O. št. 28) rekel: tacega surovega ravnanja naše ljudstvo ni navažano, in da mora redarjevo številko zapisati in to tudi res storil. Štefan Goričan je potem na povelje mestnega komisarja Podgoršek Ivana Jerič aretiral in ga z redarjem Matija Plevnik gnal na rotovž. Takoj vsula se je tolpa ljudi za njima in je vpila »oprostimo ga«. Med to množico bil je tudi Ivan Štefe, kar priča Štefan Goričan.

Redar Jožef Herzog stal je v zvezdi nasproti »Tonhalle« in imel je od komisarja Podgoršek povelje vstop v zvezdo zabraniti. Prišel je Franc Milavc in hotel v zvezdo iti. Herzog rekel mu je, da vhod ni dovoljen. Milavc hotel je pa siloma v zvezdo priti in Herzog se je vsled tega z vzdignimi rokami postavil mu nasproti in rekel »Halt vstop ni dovoljen« Milavc zaupil je pa »suvati me ni treba« in vprašal: »Katero številko pa imate. Aha 25.« — Na to priteče pa Ivan Štefe stopi k redarju Herzog in pravi: Ali ni vstop dovoljen ako pridejo omikani ljudje? Kdo je vam prepovedal. Herzog rekel mu je, da prepoved dal komisar Podgoršek na kar je Štefe odšel rekoč: »Kje je Hribar se bomo že z Hribarjem zmenili.« Priča Jožef Herzog (O. št. 85) Med tistim, kateri so se bili v kazinsko vežo utihotapili, bil je tudi Janez Jerina. Mestni komisar Podgoršek poklical je redarja Franceta Golob in mu ukazal, da naj Jerina vun spravi. Golob prijel je Janeza Jerina in ga je hotel vun poriniti, Jerina se mu je pa zoperstavil in je proti njemu palico vzdignil, tako da je moral Golob (št. 26) sabljo potegniti in se le potem se je Jerina udal in se je Golob posrečilo Jerina iz kazinske veže poriniti. Ker pa Jerina še ni hotel proč iti rekel mu je redar Matija Plevnik, kateri je pred kazinskim poslopjem stal, da naj se odstrani ali Jerina se je tudi temu redarju zoperstavil in ga je z roko za obleko pri prsih zagrabil, tako da je tudi redar Plevnik moral sabljo potegniti, da se je od Janeza Jerina oprostil. To videli so tudi redarji Janez Ažman, (O. št. 52) France Vrečar (O. št. 63 in Jožef Kerin (O. št. 83).

Ko je po ukazu Ivana Štefe množica šla skozi Šelenburgove ulice so bile pri kavarni v kazini dve velika okna pobita. Kdo je eno okno pobil se do sedaj še ni zvedelo. Drugo okno pa bil je pa Ivan Inocente kajti priča Matevž Razberger (O. št. 47 in 100) izpove, da je natanko videl da je Ivan Inocente proti dotičnemu oknu z roko zamahnil in v tem zaropotala je šipa in bila je ubita. Ivan Inocente se je pa koj ko je to storil, obrnil, kakor da bi nič ne vedel, odšel in se med množico zamešal. Razberger (O. št. 29) ga je takoj redarjema Schmalz (O. št. 65) in Kocjančič (O. št. 91) kot onega, ki je šipo ubil pokazal, a redarja se nista upala ga aretirati. —

Ko so uže žandariji množico razkropili in od kazine proč potisnili, šla sta nemška visokošolca Konrad Stöcklinger in Alojz Čacah brez kacega znamenja zveze Karniola iz Zvezde proč v Vegove ulice. Na voglu hiše v kateri je »Narodna tiskarna« stale so neke črno oblečene dame in pri njih stal je dijak Žiga Vodusek. Ko se te dame zagledale Stöcklingarja in Čacah rekle so: O ti burši! ti imajo pa korajžo — in kako izpove Nace Mavec pritekla je okoli 8 let stara deklica k ljudstvu katero je stalo pri Majerjevi baraki in je taisto opozorila na Stöcklingerja in Čacaka rekoč tamle pa 2 nemca gresta, in tekla proti Vegovim ulicam, množica pa za njo. Ljudstvo upilo je proti omenjinima visokošolcema in s palicami zugal. Čacaku posrečilo se je v Reharjevi hiši v Hilserjevih ulicah se skriti, Stöcklinger skočil je pa v delavnico črevljarja Jožefa Zupan (O. št. 20.) v Hilserjevih ulicah. Množica začela je kupe snega v delavnico metati in ena kepa v kateri je bil kamen zadela je 82 let staro tašco Jožefa Zupan na usta. Tudi ena palica priletela je v delavnico. Zupan je delavnico zaprl s ljudstvo je pahnilo v vrata, da

so se odprle. Zupan je potem zopet vrata zaprl zaklenil in zarigal, in tiščali so jih Zupan njegova žena in tašca in Stöcklinger, od zunaj je pa množica v vrata tako tiščala, da so kar škripale in je bilo se bati, da se bodo polomile. Pri tem vpilo je ljudstvo: Nemca vun, če ne bomo šajbe pobili vun njim ali pa gremo mi notri. Otroci Jožefa Zupan so se močno bali in jokali in vsled tega rekel je Stöcklinger, Zupanu naj vrata odpre da bo vun skočil. Zupan odprl je vrata Stöcklinger skočil je vun, množica vdarla je po njemu, mu klobuk in palico odbila, vendar se mu je posrečilo uiti in tekel je proti deželnim predsedstvu, kjer ga je le-tam stoječi žandar obvaroval od daljnega napada. Poprej je pa še došli ek. stotnik Reindl množico od njega zadrževal. Eden najhujših razgrajalcev pri Zupanovi delavnici bil je Janez Erbežnik, kateri je na vsaki način skušal v delavnico priti in kateri je po izpovedbi Jožefa Miklavca (O. št. 135) z rokami po vratih tolkel in upil Nemca vun, če ne bomo šajbe pobili. —

Pri tej aferi bil je tudi mehanik Franc Milavc in je po izpovedbi Jožefa Milavca po Stöcklingerju ko je Zupanovo delavnico zapustil s palico po glavi zamahnil. Ko je Stöcklingerju klobuk iz glave bil odbil, pobral je taistega Nace Mave in ga je kakor sam prizna, ker je bil še skoraj nov damu vzela, da bi ga sam nosil in se je tedaj taistega zavoljo svojega dobička prilastil.

Ker so vse v obtožbi navedene djanja po pričah dokazane je po mislih državnega pravdnika glede na obtožbi navedene §§. kazenskega zakona obtožba opravičena.

* * *

Potem se zaslišijo posamezni obtoženci.

1. Ivan Štefe.

Preds.: Ali se čutite krivega?

Obtož.: Ne, jaz se ne čutim krivega, ker sploh ni mogoče, da bi tako mlad človek, kakor sem jaz, spravil prebivalstvo celega mesta po konci; ampak demonstracije so bile čisto naravne, ker so karnijolci hujskali in dražili. To je prebivalstvo žalilo in zato je hotelo pokazati slovenski značaj mesta ljubljanskega.

Gledé aretovanja Ardigala pravi g. Štefe, da je bil baš v bližini, ko sta tega človeka dva stražnika aretovala in da je župana Hribarja, ki je poleg njega stal, prosil, da naj ga izpusti, če ni kaj posebnega naredil, in vzlasti, da se ljudstvo ne bo še bolj zdrazilo.

Na predsednikovo vprašanje, če je res izustil besede: »Saj poznate Štefeta, pridite jutri k meni!« pravi g. Štefe, da je to istina, in pristavi, da je to rekel radi tega, ker je dopisnik v razne liste in mu je torej bilo na tem, vse posameznosti poizvedeti, da bi jih potem v liste poročal.

Ozirom na vsklik: »Pojdite skozi Schellenburgove ulice« obtoženec omenja, da je ta vsklik baje prvi napravil g. komisar Podgoršek v namenu, da naj bi se ljudstvo po tej ulici iz Zvezde odstranilo in porazgubilo.

Predsednik citira besede, s katerimi se Štefe označuje kot oče in vodja demonstracije, in prša, če je res v Zvezdo prišel na čelu množice.

G. Štefe: To ni res, jaz sem prišel v Zvezdo sam, ko je bilo že mnogo ljudstva tam. Kar se tiče trobojnic, ki sem jih baje med ljudstvo razdajal, omenjam, da sem sam imel najmanjši trak in da sem res nekaterim svojim prijateljem dal nekaj trakov, ker sem jih imel na razpolago in ker sem mislil, da se po trobojnici pač ne more čutiti nihče žaljenega v slovenski Ljubljani. Sploh pa nisem ljudstva hujskal, ampak sem mirno hodil po Zvezdi in ljudi miril.

Dr. Krisper: Ali ste vedeli, da ima redar Herzog od komisarja ukaz, da zabrani ljudstvu vstop v Zvezdo?

G. Štefe: Ne, toda čudno se mi je zdelo, da se je nekaterim vstop dovoljeval, drugim pa zopet ne, dočim so bili vsi mirni.

Dr. Tavčar: Ali poznate jurista Lavriča?

G. Štefe: Da.

Dr. Tavčar: Ali sta tisti čas kaj občevala ali ne?

G. Štefe: Nič.

Dr. Pirc: Ste-li kaj govorili z juristom Modicem?

G. Štefe: Nič.

Dr. Plantan: Ali z Ardigalom?

G. Štefó: Tudi nič.

Dr. Šusteršič hoče isto vprašati radi svojega klijenta, toda predsednik ga prekine in izjavi, da je g. Štefe že povedal, da z obtoženci niti tisti dan niti prej sploh ni govoril.

2. Miklavc.

Obtoženec pravi, da je trgovski potovalec, da je celi teden potoval, v soboto domu prišel, na mizi našel listek, v nedeljo šel sam v Zvezdo, da je hotel iti v kazino vrčec piva pit, da ga je redar zadrževal in da je vsled tega redarju dejal, da je gostilna za vsacega odprta in vsakemu vstop dovoljen. On se torej ne čuti krivega in tem manj, ker je predsednik kazine Burger sam z njim surovo ravnal, ga ven suval in tako provzročil, da ga je redar aretoval.

3. Žargi.

On pravi, da je o nameravanih demonstracijah čul in da je iz radovednosti šel v Zvezdo, da ne zna brati in toraj tudi ni vedel, kaj so časopisi poprej pisali, da pa ga je jezilo, ko je videl, da so karnijolci slovenski množici iz-za kazinskih oken osle kazali; katere besede da je v jezi izustil, sam ne ve.

4. Kosec.

Tudi ta taji kako krivdo in pravi, da je tudi le slučajno o demonstracijah izvedel in šel v Zvezdo pogledat, kaj da bo. Obtoženec je po poklicu čevljar.

Dr. Tavčar: Kakšnega političnega prepričanja ste Vi? Ali ste socialista?

Obtož.: O, ne.

Dr. Tavčar: Ali ste katoliški socialist?

Obtož.: Ja, bil sem pri „Zvezi“, pa zdaj nisem več.

Dr. Tavčar: Torej ste zdaj samo še čevljar.

5. Lukner.

On tudi ni preje nič vedel o kakih namerah in je se le na predvečer v »Kat. domu« izvedel, da se bodo v Zvezdi slov. pesni pele. Potem je na cesti videl veliko množico listkov raztresenih, od kojih jih je nekaj pobral. Radi tega ga je stvar še bolj zanimala. O listkih se v »Kat. domu« ni nič govorilo.

6. Klander.

Obtoženec je v družbi z več drugimi tovariši šel zvečer od Viranta. Videli so na mnogih krajih po ulicah raztresene listke, nekaj jih je bilo tudi po stenah nabitih. Sami niso imeli nobenih listkov in jih tudi niso razdajali ali raztresali.

Dr. Pirc vpraša, če mu je bilo že popreje kaj znano o celi stvari?

Obtož.: Čul sem samo, da pride nekaj buršev od drugod v Ljubljano in da se je v naših krogih govorilo, da je naša častna dolžnost, da se pokažemo številneje in energičneje. O demonstracijah samih pa nisem ničesar vedel.

Dr. Pirc: Ali ste listke že pri Florijanski cerkvi našli, ko ste tja prišli?

Obtož.: Da.

Dr. Pirc: Prosim, da se to zabeleži.

7. Lavrič.

On se pridružuje izpovedbi Klandra in pravi, da je nekriv in da o nameravanih demonstracijah popreje ni vedel ničesar.

Pred s.: Ali ste tudi na glavnem trgu, ko ste šli z redarjem na stražnico, kak listek videli na tleh?

Obtož.: Nobenih!

Drž. pr. Pajk: Vi pravite, da ste šli pred ostalimi tovariši na stražnico in niste videli po tleh nobenih listkov. Kako se to vjema z izpovedbami Vaših tovarišev, ki trdijo, da je mnogo listkov po tleh ležalo?

Obtož.: Jaz slabo vidim in mi je bil moj položaj takrat tako neprijeten, da nisem okrog sebe gledal.

8. Bončar.

Se zagovarja kakor Klander in poudari, da je bilo po glavnem trgu sem in tam mnogo listkov raztresenih in po štacunah nabitih. Pri Trnkoczi-jevi lekarni je obtoženec z ного zadel ob cel kup takih listkov, ki so se razpršili, vsled česar je redar mislil, da jih Modic, ki je poleg Bončarja hodil, raztresa ali od sebe meče. Ker je redar Modica radi tega vprašal, ga je le-ta osorno zavrnil, čes, da on ni ničesar proč vrgel, na kar je redar dejal: če Vi ne, pa kdo drugi!

Na predsednikovo vprašanje, če je bil obtoženec tudi v Zvezdi, odgovarja, da je to vprašanje nepotrebno, ker se je itak že uradno konstatovalo, da se je dijaštvo rezervirano držalo in se demonstracij ni vdeleževalo.

9. Modic.

Obtoženec je bil tisti večer že precej vinjen in se ne vé na vse podrobnosti spominjati, v glavnih potezah pa potrdi isto, kar sta izjavila že Klander in Bončar. O kakih listkih obtoženec ni nič vedel in ni nobenih pri sebi imel ali jih od sebe metal. Drugi dan da je bil do 12. ure v pisarni in je šel potem naravnost domov v Franciskanske ulice.

Na vprašanje dr. Pirca potrdi obtoženec, da je pred mestno hranilnico za časa, ko so prišli k stražnici, res mnogo listkov po tleh ležalo.

Dr. Pirc prosi, da se to zabeleži v zapisniku.

10. Mittermayer.

On zanika vso obtožbo. Tudi ne ve, da bi kdo sploh kaj hujskal. On je šel v Zvezdo iz gole radovednosti, kakor je tudi iz same radovednosti šel za aretovancem do Špitalskih ulic. Redarju Kerinu gotovo ni mogel inkriminiranih besedij reči, ker pred Mayerjevo kavarno sploh nobenega redarja videl ni.

Dr. Šusteršič: Zakaj ste šli skozi Wolfve ulice?

Obtož.: Iz »firbe«!

Dr. Šusteršič: Prosim, da se to zabeleži.

11. Ardigal.

Pravi, da je začetkom redarja ubogal, a da se mu je ustavil še le, ko ga je silil v celi sneg. Na besede, ki jih je baje izpregovoril, ko je bil aretovan, se ne spominja, ker je bil razburjen in tudi nekaj pijan.

Plantan vpraša, kako je v Zvezdo prišel?

Obtož. pravi, da je bil zjutraj pri frančiškanih pri maši, potem da je šel k »zekserji« v gostilno in da je, ko je iz nje prišel, v Zvezdi slišal kričanje. Radi tega je šel tja pogledat, kaj da je. Ker je slišal živio vpiti, je tudi on vpil in mislil, da to ni nič slabega, ker je tudi ob drugih prilikah že tako kričal, pa se mu ni nič zgodilo.

Plantan prosi, da se to konstatira.

12. Cankar

je prišel od šolske maše in našel na električnem drogu listek. Po inštrukciji je šel ob polu 12. uri v Zvezdo iz radovednosti, da je mirno hodil in ni letal in samo gledal, kaj se godi; da je potem redar brez povoda sabljo nad njim dvignil in da je radi tega drugega redarja vprašal, če ima redar pravico, nad mirnim človekom brez povoda sabljo potegniti.

13. Jerič.

On taji vse.

14. Jerina.

Obtoženec je hišni posestnik za Žabjakom in ima polje pod Rožnikom. Tisto nedeljo je šel na polje pogledat in se je domu vračal skozi Zvezdo. Kako da je prav za prav prišel v kazinsko vežo, sam ne ve, odločno pa zanika, da bi bil kakemu redarju s palico zažugal, ker palice sploh ne nosi. Tudi za prsa ni nobenega prijel.

15. Inocente.

On je šel po Zvezdi s svojim prijateljem, ko je nakrat iz neke hiše v Šelenburgovih ulicah priletel kamen ali opeka; obtoženec je to zapazil in se hitro umakniviš prijel za klobuk. V istem hipu pa je nekaj zažvenketalo, in ko se je obrnil, je videl, da je nekdo ubil kazinsko šipo.

16. Erbežnik.

Taji, da bi bil po vratih razbijal, in pravi, da je samo čakal, da se vrata odpro, da bi videl, če je notri ono človeče, ki ga je bilo pred kazino suvalo in pehalo.

17. Mavc.

Obtoženec se ni hotel klobuka polastiti, ker mu je itak prevelik, ampak ga je hotel samo rešiti, da bi ga razjarjeni ljudje ne razrezali.

18. Milavec.

On ni ničesar storil, vzlasti nikogar udaril, kar tudi ni bilo mogoče, ker je bil dotičnik predaleč od njega.

Na to se vzdigne državni pravdnik Pajk in pravi:

Naglašalo se je, da se dijaki niso vdeleževali demonstracij. A jaz Vam hočem dokazati nasprotno! Kajti imam na razpolago spise, ki pra-

vijo, da je naročil jurist Hinko Logar v Celju v Drag. Hribarjevi tiskarni listkov 5000, in predlaga, da se brzojavno pozoveta iz Celja priči Ivan Spindler in Hinko Sachs. Tudi si pridržuje radi tega posebne tožiti.

Zagovorniki se spogledajo in radovedni vpro oči med zatožence, kajti ni jim bilo znano ime kakega obtoženega Logarja. Tudi med pričami ni nobenega takega imena.

Dr. Pirc vpraša, kako da se more ta vse-kako nova zadeva spravljati danes na dnevni red, — ko je bilo dosti časa stvar spraviti v kontekst z današnjo zadevo preje, ne pa danes. S tem da ni doseženega nič kakor nevarnost, da se brez potrebe zavleče cela obravnava.

Tudi dr. Krisper je istega mnenja, ker nikakor ne more biti umestno, ampak skrajno nespretno od državnega pravdnistva, da se zadeva, ki je za danes popolnoma irelevantna, spravlja na tapet. On torej predlaga, da se predlog državni- nika odkloni.

V istem smislu se izjavijo vsi ostali zagovorniki, samo dr. Tavčar se je čutil dolžnega, pomagati državni pravdniku iz zadrege. To je toliko pomagalo, da je senat sklenil, da sta se pozvali priči brzojavno še včeraj iz Celja.

S tem se zaključi zaslišanje obtožencev in obravnava prekine ob 1/2. 1. uri.

Nadaljevanje popoldne ob 1/4. uri.

O slovesu Nj. Prevzvišenosti dr. Jakoba Missie, metropolita goriskega.

(Proti večeru dne 12. t. m. so se poslovili milostljivi gosp. metropolit tudi od Alojzijevega, in pri tej priliki je njih Prevzvišenost nagovoril VIII. V. s to-le elegijo:)

V davne čase nazaj, v očiakov dobo častito

Duh mi gleda sedaj, žalosten gleda prizor:

Širno domovje stoji tam sredi dolinice Mambre;

Bele šotore nekdanj Abraham tu je razpel. —

Peli pastirji so toč vesele pesmi po dolu:

Kaj, da danes molči šotor, dolina in hrib?

Glej! pred šotori sedaj mladeničev zbira se truma,

Čvrstih mladeničev zbor, dika očetu, ponos!

Petja jim danes ni mar, ni mar jim šale in smeha,

Potno palico vsak z žilavo stiska rokó.

Težko obložili so za pot živino s tovari;

Vse je pripravljeno že, — kaj še nestrpno stojé?

Koga še išče oko jim v vratih hiše domače?

Kdo še ž njimi na jug pojde mej tuje ljudi?

V vratih prikaže se, glej! podoba častitega starčka,

Sivi krijó mu lasje starosti vpognjeni vrat.

Skjučen, ob palico vpert očiak sinovom se bliža —

Jakob očiak, i ti misliš še iti na pot?

Mar se tebi nikdar življenja pot ne umiri?

Potno palico spet z roko tresóčo držiš!

V cvetni mladosti prijel za palico bil si popotno,

Dvakrat si sedem let živel pri tujih ljudeh;

Leta najlepša tedaj preživel v tujem si kraju —

Zopet mej tuje ljudi kliče Gospodov te glas?

Čudno prikazen imel, očiak, si v noči poslednji:

Klical Gospod te je sam ter ti govoril tako:

»Jakob! ne boj se, ker jaz — Gospod sem vsega-mogočni;

Pojdi nevstrašen v Egipt, vedi, jaz pojdem s teboj!«

»Volja Gospodova je!« — si vskliknil v noči tihótni,

V voljo Gospodovo vdan palico jemlješ na pot.

Palico jemlješ na pot pastirsko, v živi zavesti,

Da mu je pokoj neznan, kdor je v resnici pastir.

Zadnjo daritev še zdaj daruješ Gospodu v zahvalo,

V srčno zahvalo za vse: solnce in roso in rast!

Zadnji pogled še nazaj na trate, gore domače — Sivi očiak! naj Bog vodi ti trudni korak! —

Ta starodavni prizor v spomin prihaja nam danes, Ko se poslavljate Vi, — res brez pokoja Pastir! —

Eno tolažbo imel očiak je Jakob na potu:

Vsi so sinovi šli ž njim, čakal je sin tudi tam.

Vi pa, vladika, kaj res sami odhajate v daljo? —

Z Vami, verujte, gredo naše molitve na pot,

Z Vami obljuba, da nam iz src nikdar ne iztrga

Sila nobena resnic, ki ste učili jih Vi!

Vsi smo prejeli po Vas Duha darove sedmere,

V Vaši jih hiši le-téj dalje gojimo skrbno.

Dvojno zahvalo zato izrekamo Vam o slovesu:

Bog povrni Vam vse, On naj Vam bode plačnik!

»Z Bogom, vladika!« v slovo Vam kličemo vdani gojenci.

»Z Bogom, Prevzvišeni!« — Bog z Vami na potu, povsod!«*)

*) Poleg te elegije se je deklamovala še žalostinka Ovidijeva Tristium lib. I. 3:

»Cum subit illius tristissima noctis imago« i. t. d. ter pela prekrasna kompozicija F. M. Gast-ova »Pavlovo slovo od Mileta«, besede iz Djanja apost. 20, 18 in nasl. (soli, s spremljevanjem orgel).

Tedenski koledar.

Nedelja, 15. maja: 5. pobink. evang.: Jezus uči o moči molitve. Jan. 16. Sofija m. — Ponedeljek, 16. maja: Janez Nep. — Torek, 17. maja: Maksima d. — Sreda, 18. maja: Vencancij m. — Četrtek, 19. maja: Vnebohod Kristusov. — Petek, 20. maja: Bernardin Sen. sp. — Sobota, 21. maja: Feliks Kantal sp. — Solnce izide 20. maja ob 4. uri 28 min., zaide pa ob 7. uri 26 min. — Lunin spremen: Mlaj 20. maja ob 1. uri 56 m. popol. — Musica sacra v nedeljo 15. maja: v stolnici cerkvi velika maša ob 10. uri: Maša, zložil Feliks Uhl, Alleluja in verzikel zl. Ant. Foerster, offertorium koral. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: maša zl. Jan. Nep. Skraup, graduale Foersterjev, ofertorij Brosigov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 14. maja.

(Glede odhoda kneza in nadškofa Jakoba Missije) še poročamo, da bo nadškof prihodnji ponedeljek, predno se odpelje na kolodvor, obiskal ob 3/45 še stolno cerkev in po blagoslovu z Najsvetejšim podelil škofovski blagoslov.

(Uljudna prošnja do p. i. gosp. duhovnikov ljubljanske škofije.) Samo ob sebi je umevno, da so vsi č. gospodje duhovniki, ki pridejo dne 22. t. m. v Ljubljano k intronizaciji premilostnega gospoda knezoškofa Antona Bonaventure — in prišli naj bi pač vsi tisti, ki le količkaj morejo — gostje premilostnega gospoda knezoškofa. Ker bi bila pa priprava za obed močno olajšana, ako bi se število gostov vsaj približno vedelo, obračam se tem potom do vseh tistih č. gosp. duhovnikov, ki nameravajo priti dne 22. t. m. v Ljubljano k slovesnemu vmeščevanju, z vljudno prošnjo, naj mi blagovolijo to kratko naznaniti po dopisnici najpozneje vsaj do prihodnjega četrтка, t. j. do 19. t. m.

V Ljubljani, dne 14. maja 1898.

Josip Šiška, kn.-šk. tajnik.

(Pri bakljadi in serenadi), ki se priredi na čast novemu knezoškofu dr. Jegliču dne 20. t. m., sodelujejo korporativno naslednja pevska društva, in sicer: »Ljubljana«, »Slavec«, »Trgovsko pevsko društvo« in »Zvon«. Na večer bakljade svirala bode vojaška godba dva komada pred knezoškofjo palačo. Bakljonosci bodo sami ljubljanski meščani. Ob neugodnem vremenu preloži se bakljada na drugi dan.

(Posvečevanje zvonov.) Prevzvišeni knez nadškof so posvetili danes dopoldne nastopne zvonove: dva zvana za podružnico Griefelstein, župnije Jennerdorf na Ogerskem (težka 165,5 kg. — 161,5 kg.); tri zvonove za župnijo B. M. V. v Rami (Ščit) v Bosni (636 kg. — 305 kg. — 189 kg.); jeden zvon za župnijo Tribalj na Hrvaškem (557 kg.); dva zvonova za župnijo Ovisše (1063 kg. — 335 kg.); tri zvonove za podr. sv. Martina, župnije Cerklje (1248 kg. — 648 kg. — 416 kg.); jeden zvon za mestno župnijo sv. Martina v Hartbergu na Štajerskem (1710 kg.); dva zvonova za župnijo v Prenji (Dubravi) v Hercegovini (95 kg. — 64 kg.); štiri zvonove za vikarijat Ponikve na Primorskem (869 kg. — 467 kg. — 277 kg. — 107 kg.)

(Kazinske demonstracije pred sodiščem.) Danes se je nadaljevala kazenska razprava proti 18 obtožencem. Zaslišana je bila zopet lepa vrsta prič, med temi so bili tudi danes posebno številno zastopani mestni stražniki. Zagovorniki: notar Plantan, dr. Papež in dr. Šusteršič so predlagali tudi 6 novih prič, ki so se takoj, vkljub odločnemu protestu drž. pravdnika, pozvale pred sodni dvor. V obče so bila izpovedanja prič ugodna. Cela razprava je bila vrlo zanimiva in živahna, ker so pridno posegali vmes i zagovorniki i obtoženci, posebno gg. dijaki. Obravnava se je zaključila ob 3/4. uri ter se nadaljuje danes popoldne ob 1/4. uri ter se bode prav težko

še danes zaključila. Zanimanje med prebivalstvom je vedno večje.

(Pozor!) Z dežele, 13. maja. Pretečeni teden se je klatilo po ljubljanski okolici neko tuje človeče, katero je delilo med odraslene in še posebej med šolske otroke tiskovine protiverskega (protestantovskega) zapopadka. Odraščenim je bilo namenjeno: »Dejanje apostelnov«, »Davidovi psalmi« in »Verujem v odpustanje grehov«; šolarjem pa: »Veselo poročilo otrokom« in sicer številke: 1., 2. in 6. Ker ljudje za njegovo kolportazo ravno dosti porajali niso, puščal je knjižice kar po obcestnih znamenjih in po potih; šolskim otrokom je pa kar vsiljeval »Veselo poročilo« na potih. Pri nas smo spravili to kramo, kamor spada — v ogenj. Krščanski stariši in gospodarji po deželi, bodite pozorni in pazite na jednake sejalice ljulike med vašo mladino. Ako in kadar se kaka taka zajedalka med vami prikaže, zapodite jo; še bolje pa storite, ako jo vedete do župana, da jo ta potem izroči pristojnemu sodišču, kjer bode zaradi prestopkov § 122 kazenskega zakona dobila svoje zaslužno plačilo.

(Iz Dobrépolj) 12. maja. Govori se, da se bo okrajna cesta v Bliskovem dolu vendar popravljala, kar se nam ne zdi ravno čudno, ker se ta reč že prav dolgo plete in je že res prav potrebno. Čudno se pa nam zdi, ker se govori, da se je dotično delo že oddalo brez načrta in tako lepo pod roko brez dražbe. Slavni cestni odbor je pri tem ravnal po svoji previdnosti, ker smo pri tem delu interesovani tudi dobrépoljski davkoplačevalci; ker vemo, da taki podjetniki gledajo bolj na lastni dobiček kakor za trajnost prevzete dela; ker ne zaupamo, da bi podjetnik brez načrta delo res dobro izvršil in ker želimo, da bi se popravila cesta dobro in trpežno, prosimo ponižno, naj slavni cestni odbor svojo hibo popravi in delo odda po načrtih na javni dražbi. Može, ki se dadó voliti v cestni odbor, naj se izkažejo vredne mandatov in naj si splošno zupanje zaslužijo! Torej: načrt popravljanja, javno oddajo dela in hitro popravo!

(Poštni urad.) Dne 20. vel. travna 1898 odpre se v Mojstrani nad Kranjskem, okraj Radoljica, nov poštni urad, ki se bo pečal s pisemsko in vožno pošto ter ob enem služboval kot nabiralnica poštno-hranilničnega urada. Zvezo bo imel po poštнем selu s kolodvorom v Dovjem štirikrat na dan in s poštnim uradom v Dovjem dvakrat na dan.

(Na Rovih) je bil 1. maja občni zbor hranilnice in posojilnice za prvo upravno leto 1897. Iz poročila posnamemo sledeče: Hranilnica je začela poslovati 10. oktobra 1897. V manj kakor treh mesecih je bilo prometa 53.604 gld. 31 kr., in sicer sprejemkov 26.870 gld. 9 kr., izdatkov pa 26.734 gld. 22 kr. Stanje hranilnih vlog sklepom računskega leta 25.329 gld. 69 kr. Posojil se je dalo 5300 gld. Čistega dobička je bilo 125 gld. 19 kr. Koncem aprila narastle so hranilne vloge na 35.278 gld. 10 kr., prometa pa bilo 92.008 gld. 58 kr., in to v dobrih šestih mesecih. Čujete, g. Lapajne v Krškem? Številke govore proti vaši modrosti, katero ste baje prodajali v nekem poročilu proti nam. — K raznoterostim se je predlagalo sledeče: Določita se dva uradna dneva v tednu, nedelja in petek; posojila se izplačujejo vsak petek od 8. do 12. ure dopoldne; prošnjiki za posojila morajo vložiti ali pismeno ali ustno svoje prošnje vsaj 14 dni poprej, predno da dobé denar. — Gospodu Lapajnetu v Krškem pa bodi povedano: Pošto imamo pri nas bližje, kakor marsikateri Ljubljčan, le dobrih pet minut oddaljeno, in do železniške postaje Jarše-Mengeš je le kakih 20 minut. Dolgo vrsto let smo imeli zasilno šolo, ki je prenehala pred par leti, upamo pa trdno, da se nam gotovo dovoli letos pravilna šola v spomin na 50letno vladanje presvitlega cesarja. Na drugo ne odgovarjamo in se priporočamo »visokemu« gospodu v Krškem, da v prihodnje pusti v miru nas uboge Rovane.

(Celjska »Domovina« in delavke tobačne tovarne v Ljubljani.) Celjska »Domovina« od 6. maja obkłada delavstvo c. kr. tobačne tovarne ljubljanske s tako nedopustnimi in nečastnimi izrazi, da se nam zdi naravnost neumevno, kako je moglo kaj takega priti v slovenski časnik. Neumevno je, kako more slovenski časnik pljuvati v lastno skledo. Ne ponatiskujemo notice, že iz spoštovanja pred ukusom naših čitateljev, ter ho-

čemo le na kratko odgovarjati. V članku se očita, da v tobačni tovarni delavke le lenobo pasejo. Na to si pameten človek pač lahko misli, da c. kr. tobačna tovarna ne bode plačevala dva tisoč delavk samo zato, da lenarijo, temveč da delajo in sicer 10 ur na dan delajo. Nadalje se očita vsem delavkam iz tobačne tovarne »pufanje«, moralna propalost itd. Da delajo nekatere delavke iz tobačnice »puf«, da nekaterih npravno vedenje ni vzorno, to je gotovo. Ali vprašamo, kje se najde stan in naj bode ta ali oni, ki bi ne štel v svoji sredi ljudij, ki ne delajo pufa ali niso npravno propali?! Resnici na ljubo pa moramo konstatovati, da je naše slovensko delavstvo v Ljubljani v svoji veliki večini dobro, verno, npravno in narodno in presega v svojih vrlinah delavstvo marsikatega naroda. Poznamo delavke in delavce zakonske in nezakonske uprav iz tobačne tovarne, ki bi lahko služili marsikomu za vzgled; po čemu tedaj tako nepremišljeno žaljenje? Nadalje se v isti notici priporoča materam, da naj ne pošiljajo svojih mladih hčera v tobačno tovarno. Moj Bog! kam naj pa dá revež svojo hčer kakor tje, kjer ima zaslužek. Še vesel je, da se otrese skrbij, sosebno če ne zasluži niti toliko, da bi se sam preživel. Župniki in drugi človekoljubi se trudijo in prosijo, da spravijo revežev hčere v tobačnico, da tem ni treba stradati. Toblačna tovarna je za revno ljudstvo v mestu in okolici velika dobrota in tudi obrtniki ljubljanski in trgovci zaslužijo marsikateri krajcar od delavk v tobačnici. Res ni zaslužek preobilan, a boljši je kakor v marsikateri drugi tovarni. Ta napad na delavke v tobačni tovarni je že drugič v Celjski »Domovini« in vselej spravlja tobačno tovarno v zvezo z »gospodinsko šolo«. Kaj hoče s tem? Namen mu je gotovo ta, škodovati tej prekornosti napravi, ker uporablja ta zavod, da hujska in draži delavstvo iz tobačne tovarne. Ne pišemo tega napada na rovaš lastniku lista »Domovine«, g. Dr. Hribarju, zato pa prosimo, da naj on vpliva na to, da se žaljenje prekliče in dá vzeta čast nazaj.

(Prva italijanska posojilnica v Istri.) V Šišanu občine puljske, so ustanovili Italijanaši po načinu slovenskih posojilnic denarni zavod z namenom, naše nezavedno ljudstvo loviti v židovsko-italijanske mreže in jih spravljati na kant. O tej lahonski nameri spregovorimo prihodnjič malo več.

(Sadjarsko in čebelarsko društvo na Munah v Istri) občine Podgrajske so ustanovili tamošnji rodoljubi. Predsednikom je izvoljen vrli gospod župnik Fr. Ryšlavy, tajnikom učitelj L. Tončič in blagajnikom J. Valetič. Tako društvo je bilo jako potrebno in dobro bi bilo, da najde posnemovalcev po vsej Istri. Ker je trtna uš ugonobila vinski pridelek in mnogo let ni misliti na dobiček v vinogradu, potrebno je, da si ljudstvo omisli druge vire pridelka. Sreča je za to ljudstvo, da ima še tako srčnih in zmognih voditeljev, kakor je zlasti nunski župnik gospod Ryšlavy. Bog daj obilo blagoslova novemu društvu!

(Gunduličev rókopis »Osmana«.) Kakor se poroča »Obzoru« iz Dubrovnika, odkril je 8. t. m. knez Vojnović v knjižnici rodbine Gučetića rókopis Gunduličevega »Osmana« iz leta 1639, ki obseza vseh 20 spevov. Kakor znano, bil je ta prekrasni epos, s katerim se ponašajo bratje Hrvatje, dozdej nepopolen, ker je manjkalo XIV. in XV. speva. »Obzorov« poročevalec pravi, da ima XIII. spev 24 kitic, XIV. pa 29. S tem velevažnim in zanimivim odkritjem se gotovo poleže prepir med hrvatskimi učenjaki, ki so se prepirali, je-li sta se dva speva izgubila ali pa jih Gundulič sploh ni pisal in zapustil nedovršen epos »Osman«.

(Katoliški shod v Pragi.) Že večkrat se je izrazila v katoliških krogih želja, naj bi se sklical v Pragi shod čeških in moravskih katolikov. Na tisoče romarjev pride vsako leto obiskat in počastiti svoja deželna patrona sv. Václava in sv. Janeza Nep., toraj je Praga res prav primeren kraj za shod. Le-ta bi bil tudi impozanten odgovor na prizadevanje mnogih, veri sovražnih mož, ki bi radi postavili Husov kip na Staromeški trg, kjer stoji že starodavni kip Marijin, ki bi se moral potem premestiti. Dasi tudi se ozivljejo po deželi glasovi zoper tako postopanje, vendar se dotična gospoda za to malo meni. Morda bo temu hujskanju konec napravil katoliški shod. Nj. emin. kardinal praški je že dal svoje dovoljenje in dne 6. maja se je volil potrební pripravljalni odbor, obstoječ iz 300 članov.

(Vožnja na električni železnici.) Od 1. jan. do 30. aprila se je peljalo po električni železnici v Pragi 1,654.581 oseb, in sicer na glavni progi 1,023.073 oseb, na progi Spalena ulice-Kr. Vínogradi 631.408. — V Klapajih se je začela 5. majnika zemlja zopet rušiti. Pokazala se je razpoka 92 cm.

(Sejmi po Slovenskem od 16. do 21. maja.) Na Kranjskem: 16. na Vrhniku, v Lukovcu, Idriji, Rovišah, Moravčah, Kočevski Reki, Srednji vasi in na Vidmu poleg Krke; 20. v Mozeltju in v Trziču; 21. v Nem. Loki na Kočevskem. — Na slov. Štajerskem: 16. v Gor. Sušici, Mureku, Soseski, Vojniku in na Pilštanju. — Na Koroškem: 19. v Celovcu (14 dni). — Na Primorskem: 16. v Volovskem, Dolini in v Palmi; 20. v Ajdovščini.

Društva.

(St. Jakobsko-trnovska ženska podružnica sv. Cirila in Metoda) vabi vse p. n. pokroviteljice, ustanovnice, člane in podpornice k vsprejemu knezoškofa Ant. B. dr. Jegliča v petek, dne 20. t. m. ob polu 12. uri dopoldne. Snidemo se ob 11. uri za vodo, pred Mayerjevo kavarno (Filipov dvorec).

(Nova kmetijska podružnica.) V Lancovem pri Radovljici se bode vršila volitev odbora novo ustanovljene kmetijske podružnice dne 22. maja 1898 ob 3. uri popoldne pri »Pižu« in sicer o lepem vremenu na prostem, ob deževji v notrajnih prostorih.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: G. Vit. Hribar, duhoven v Ameriki, 10 gld. — G. Mihael Tavčar, kanonik in dekan v Žužemberku, 10 gld. — Z Brda dobrotnik 3 gld. — Gosp. Fr. Tavčar, župnik v Lešah, 5 gld.

Za najpotrebnejše namene: Gosp. Mih. Tavčar 30 gld.

Za redovnike-trapiste: Gosp. Mih. Tavčar 10 gld.

Za cerkev sv. Jožefa v Prijedoru: Neimenovan namesto venca umrlemu gosp. Frideriku Sossu 5 gld.

Za Katoliški dom: Gosp. župnik Franc Jarec, 10 gld. — G. kaplan Jožef Vrankar 5 gld. — G. župnik Ivan Plevanč 5 gld. — Marijana Trontelj 3 gld. 80 kr. — G. ekspozit Jurij Derovšek 2 gld. — G. kaplan Janez Pristov 3 gld. — G. župnik Mihael Saje 3 gld. — G. kaplan Matija Kastelic 2 gld. — G. župnik Martin Poljak 2 gld.

Za spodnještajerski jubilejski zaklad so vplačali nadalje: Slavni trg Sv. Jurij na juž. želez. 100 kron; sl. okrajna hranilnica v Slovenjem Gradcu 40 kron; sl. občina Gomilsko 20 kron; sl. posojilnica v Celju 1000 kron (drugi donesek poleg že prej vplačanih 1000 kron); g. Rafael Krušič in Franc Vabič c. kr. orožna vodja v Poličanah po 1 krono; preč. g. Anton Rančigaj, vikar v Celju, 20 kron; preč. gospod Ivan Kranjčič, kaplan v Celju, 10 kron; slavni okrajni zastop v Slovenski Bistrici 600 kron.

Bog plačaj stotero!

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 14. maja. Poljedelski minister je izdal naredbe glede popolnega nedeljskega počitka v ministerijalnih uradih.

Dunaj, 14. maja. Zaradi podraženja živil je nastala na Dunaju silna draginja. Posebno pri kruhu se to pozna, ker je skoro polovico manjši. Peki se dogovarjajo, da uvedejo drug način za prodajo kruha, seveda v škodo kupovalcem.

Budimpešta, 14. maja. (Delegacije.) Vojni minister Krieghammer je poročal o vojskini upravi: Skrbela je vedno po možnosti za hišno industrijo in v sporazumljenju s trgovskim ministerstvom skrbela za male obrtnike. Na posebna vprašanja je odgovarjal minister o utrditvi mesta Prage, o strelišču v Lipotnicah, o vojaških vajah; spominjajoč se dogodkov v Gradcu, je rekel, da naj vojaštvo ne goji politike, in po njegovem mnenju tudi graško vojaštvo ni prekoračilo mej svojih dolžnostij. Poročal je potem še o jednoletnih prostovoljcih v letu 1897, bilo jih je 3140, in naposled toplo priporočal zvišanje plač za vojake.

Trst, 14. maja. Iz Rima se poroča, da je minister vnanjih stvari včeraj poslal drugo noto na švicarsko zvezno državo, v kateri jo pozivlje, da razoroži in zapre zbirajoče se čete ob meji ter na to zahteva odgovora v 24 urah. — Uradni brzojavi zelo zmanjšujejo število upornežev, kar pa ni resnično, ker samo jeden dan se je pri Milanu bojevalo 1000 vojakov s 1000 vstajniki in jih je padlo na obeh straneh okoli 300.

Vojska mej Španijo in Ameriko.

Madrid, 14. maja. Ministerska kriza še ni rešena. Sagasta se je posvetoval z raznimi uplivnimi državniki. „Heraldo“ poroča, da je španjska eskadra dospela do Port de France na otoku Martinique.

Madrid, 14. maja. Oficijsko poročilo z otoka Portorico potrjuje, da je kanonada ameriškega brodovja trajala dve in pol ure in je povzročila le neznatno škodo. V vojašnici so bili ubiti štirje vojaki. Amerikanci so se umaknili z velikimi izgubami.

Havana, 14. maja. General Marcia brzojavlja generalu Blanco: Jednajst sovražnih ladij je priplulo ob 1. uri po polnoči pred Portorico in pričelo streljati, ne da bi nas bilo o tem obvestilo. Baterije v pristanu so se odzvale. Kanonada je bila zelo intenzivna in je trajala do 9. ure dopoldne, ne da bi bila povzročila večjo škodo. Naša izguba je neznatna.

Keywest, 14. maja. O bitki pri Cardenas se poroča, da so ameriške ladje razbile večji del mesta in pristan in zažgale jedno španjsko ladjo. Pogorelo je tudi več hiš. Jeden del pomorščakov se je po bitki podal na razvaline in razobesil ameriško zastavo.

Newyork, 14. maja. Tu se delajo velike priprave za slučaj napada od strani sovražnih ladij, ki se sem ter tje prikazujejo.

Splošno priznano

je kot najboljšo odvajalno in prebavljivo sredstvo

Sagrada Malaga-vino.

Cena 1 vel. stekl. 1 gld. 20 kr. Dobiti je v deželni lekarni pri Mariji Pomagaj M. Leustek v Ljubljani, 165 1 10

Realjeva cesta šte. 1, poleg mesarskega mosta.

Telefon šte. 68.

Tržne cene v Ljubljani

dné 14. maja.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	15	Špeh povojen, kgr.	70
Rež,	10	Surovo maslo,	80
Jecmen,	8	Jajce, jedno	2
Oves,	8	Mleko, liter	10
Ajda,	10	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	8	Telečje	62
Koruza,	7	Svinjsko	70
Krompir,	3	Koštrunovo	40
Leča,	13	Piščanec	50
Grah,	14	Golob	17
Fižol,	14	Seno, 100 kgr.	78
Maslo, kgr.	94	Slama, 100	60
Mast,	70	Drva trda, 4 kub. m.	20
Špeh svež,	66	„ mehka, 4 „	40

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Pudavina v 24. urah v mm.
13	9. zvečer	732.1	9.5	sl. sever	del. jasno	
14	7. zjutraj	736.7	9.1	sr. vzh.	oblačno	9.2
	2. popol.	737.9	13.8	sr. jug	del. jasno	
Srednja večerajšnja temperatura 13.8° v soglasju z normalom.						

V Latermanovem drevoredu od 15. maja vsak dan.

Prva predstava ob 4., druga ob 6., tretja ob 8. zvečer.

Novo! Svetovnoznano **Novo!**
gledališče učenih psov

Brez konkurence! **Non plus ultra!**

Pudel igra na glasoviru
iz opere »Marta« komad in zraven tega se na razne načine odlikuje 20 dobro izvežbanih psičkov.

Cene prostorom: 356 2—1
Zaprta sedež 60 kr., I. sedež 40 kr., II. sedež 30 kr. Stojšče 15 kr
Otroci in učenci na sedežih polovico.

357 1—1

Tužnim srcem naznanjamo prežalostno vest, da je Bogu vsegamogočnemu dopadlo našega ljubelega soproga, oziroma očeta in starega očeta

Štefana Rihar-ja

po dolgi mučni bolezni v 72. letu, previdenega s svetimi zakramenti za umirajočega, danes zvečer ob 7. uri poklicati v boljše življenje.

Pogreb bode v nedeljo, dné 15. t. m. ob 4. uri popoldne.

Svete maše zadušnice brale se bodo v farni cerkvi v Polhovem Gradcu.

Polhov Gradec, dné 13. maja 1898.

Ana Rihar, soproga. — Štefan Rihar, župnik, Valentin Rihar, strojar, sinova. — M. Lintgardis Rihar, uršulinka, Ana Rihar omožena Cepon, Marija Rihar, hčere.

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti zastoni in franko.

MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE
kot zdravilni vrecel že stoletja znana v vseh boleznih sapnih in prebavnih organov, pri protinu, želodčnem in mehurnem kataru. Izvrstna za otroke, prebolele in mej noseč (L.) nostjo. 1—20
Najboljša dijetetična in osvežujoča pijača.
Henrik Mattoni v Giesshübl Sauerbrunn.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

C. kr. priv. zavarovalno društvo „Riunione Adriatica di Sicurtà“ v Trstu.

Iz poslovnega poročila za 59. poslovno leto (1897), katero se je občenemu zboru dné 28. aprila t. l. predložilo, posnamemo sledeče važnejše točke:

Sekcija **zavarovanje na življenje** sklenila je leta 1897 zavarovalno glavnico v vrednosti gld. 14,100.934— in gld. 22.890— letne rente. Zavarovane gotovine je bilo koncem leta 1897 čez 90 milijonov goldinarjev glavnice in gld. 233.260— letne rente. Premijskih dohodkov bilo je gld. 3,747.160—, izplačanih je bilo pri zavarovanju na smrt in doživetje gld. 1,909.245—, razven te svote pa je bilo rezerviranih še gld. 321.254— za slučajne škode. Premijska reserva in prenosni znašajo gld. 22.449.863—.

Premijskih dohodkov v oddelku **zavarovanje proti elementarnim nezgodam** (požarom in poškodbam pri prevoznji) bilo je gld. 7,509.701—, vzvratna zavarovanja so veljala gld. 3,435.860—, za škode izplačala se je — odšteti vzvratno zavarovalne deleže — svota gld. 2,553.226—, reserva v pokritje škod znaša čisto gld. 419.173—. Premijska reserva požarnega oddelka zvišala se je za gld. 267.847— in znaša za lastni račun gld. 2,244.602—; premijska reserva prevoznjega oddelka pa znaša gld. 87.831—. Vknjiženi kurzni dobiček v znesku goldinarjev 136.279— se je priklopil obstoječim rezervam za kurzna menjavanja. Dividende izplačalo se bode kot v pretečenem letu gld. 75— za akcijo.

Različne reserve so se zvišale leta 1897 za gld. 2,199.119 in znašajo koncem leta gld. 27,204.011—, od teh je goldinarjev 23,141.123— premijske reserve (in sicer čiste, t. j. po odbitku deleža za vzvratna zavarovanja), gld. 3,014.552— pridobitne reserve in gld. 1,048.336— reserve za kurzne razlike.

355 1—1

Glavni zastopnik za Kranjsko je gosp. Ivan Perdan, predsednik trgovske in obrtne zbornice, dež. poslanec, posestnik in veletržec v Ljubljani.

Krasna mladinska knjižica!

Pomladni Glasi

posvečeni
slovenski mladini.

8. zvezek. — S štirimi slikami.

Uredil in založil
Jan. Ev. Zoré.

Cena broširan 30 kr., v pol platno vezan 40 kr., v celo platno vezan 55 kr., krasno vez. 75 kr., po pošti 5 kr. več. — Dobé se v ljubljanskem semenišču, v Katoliški Bukvarni in pri Jan. Krajeu v Novem mestu. — Tudi se dobé prejšnji letniki razven prvega.

Lepo darilo otrokom ob raznih prilikah!

M. MIKOTA.

Pred škofijo št. 21, 325 4-2

priporoča prečastiti duhovščini in sl. občinstvu svojo zalogo

umetnih cvetlic

in naročanje na vezanje različnih vencev in šopkov.

Konjiček bosniške pasme,

mlad. pripraven za ježo in za vožnjo je z na pol kritim vozom in opravo vred na prodaj.

Pogoje pové gosp. A. Putrich v hotelu „pri južnem kolodvoru“ v Ljubljani. 319 3-3

344 4-4

Gostilno

„Triglav“ v Lescah
dam na račun in tudi v najem.
Adolf Hauptmann v Ljubljani.

Prodá se po jako nizki ceni v
Ljubljani 353 3-1

jednonadstropna hiša z vrtom

pripravna za obrt, pod ugodnimi pogoji.

Več je poizvedeti pri upravitelstvu »Slovenca«.

Preselitev.

S svojo znano zalogo lepe razne bombaževine in volne po najnižji ceni sem se preselil iz barake za Škofijo ob Ljubljani v hišo gospe

V. Pavrove na Sv. Petra cesti šte. 24.

350 3-1

Tomaž Lucin.

Prepričajte se, da so moja

kolesa

in njih posamezni deli najboljša in tudi najcenejša. 273 10-5

Glavni katalog brezplačno in franko.

M. V. RUNDBAKIN

na Dunaji, II., Gr. Pfarrgasse 25.

Avstrijska največja trgovina s kolesi.

Iščem za svojo manufakturno trgovino ne pod 20 let staro

prodajalko

z dobrimi spričevali, večšo slovenskega in nemškega jezika, pod ugodnimi pogoji.

348 2-2

Ivan Može,
trgovec v Vipavi.

Sladoled vsakovrsten,
najboljši,
dobiva se pri

Jakobu Zalazniku
na Starem trgu v Ljubljani. 318 3-3

Novo ustanovljena in novourejena domača
stavbinska in umetna steklarija

tvrdke 503 35

Avg. Agnola v Ljubljani

Dunajska cesta 9, poleg „Figovec“

se priporoča prečast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izdelovanje

cerkvenih oken in vrat vdelenih s katedralnim steklom ali s svincem obrobjenim belim ali barvenim steklom,

s steklom z umetno slikarijo

vse strokovnjsko dobro, z jamčeno in trpežno izvršeno v lastni delavnici, od najpreprostejšega do najfinejšega dela. — Ob enem opozarja na lepo svojo zalogo vsakovrstnega

steklarskega blaga

kot so: porcelanasti predmeti, zrcala, steklo v ploščah, svetiljke, podobice, okviri za podobice itd.

Prevzema vsa

stavbinska steklarska dela

in popravila po najnižji ceni.

Liniment. Capsici compos.

231 13 iz lekarne Richter-Jeva v Pragi

priznane izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobilo posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 707 39-34

Richter-jev liniment s „sidrom“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna

pri zlatem levu v Pragi.

Domača umetnost!

Podobarski i pozlatarski
ateljé

Andrej Rovšek

v Ljubljani, Kolodvorske
ulice 22

se priporoča prečast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila na izdelovanje

oltarjev

iz lesa v poljubnem slogu,

kipov

in

svetniških soh

iz gipsa, kamna, lesa, nih itd.

Oltarne skupine

iz različnega materiala.

Blagorodnemu gospodu Andreju Rovšek-u,
podobarju in pozlatarju

v Ljubljani.

Altar, ki ste ga naredili za podružno cerkev v Lučih župnije žalske, je prav lepo in trpežno delo, katero dea, svojemu mojstru yso čast. Altar ne naredi samo v obče na gledalca prav prijetnega utisa, ampak so tudi posamezni deli pravilno, natančno in trpežno izdelani.

Zalina, dne 1. avgusta 1897.

505 52-42

Josip Novak, župnik.

Alojzij Večaj

izdelovalec pečij iz glinastih snovi

v Ljubljani, Opekarska cesta 61

preje Igriske ulice 15 19

priporoča lepo svojo zalogo

raznovrstnih pečij

od najpreprostejših do najfinejših, raznobarvne: ružave, zelene bele, pri naročilih pa tudi drugačne barve. V zalogi ima tudi kahljice za štedilnike, sploh razne glinaste izdelke.

Za svoje delo jamči leto dni. Cene so najnižje.

IVAN KREGAR

izdelovatelj cerkvenega
orodja in posode

v Ljubljani, Poljanska cesta 8,
poleg Alojzijevejšča

priporoča se prečast. duhovščini, cerkvenim predstojništvom in dobrotnikom v najtanjše izdelovanje

monštranc, ciborijev, ke-
lihov, tabernakljev,
svečnikov, lestencev,
križev itd. 764 31

iz najboljših kovine po poljubnem slogu
in po nizki ceni.

Naznanilo.

Opiraje se na priporočilo v „Škofjskem Listu“
II. šte. t. l. ponudimo letošnje 663 20

izvrstno vino,

vsem prečast. gg. cerkvenim predstojnikom, pa tudi drugim duhovnikom in kupcem po sledečih cenah:

1. Mašno vino hktl. od gld. 31 do 33
2. Navadno namizno vino, 28 „ 31

tudi zajamčene pristnosti

Večjim odjemalcem bodisi mašnih ali drugih vin cene po dogovoru.

Zadruga postreže tudi s finimi dezertnimi in buteljskimi vini.

Najmanjša kvantiteta pod 1, 2, je 56 litrov.

— Cene veljajo loco Postojna do preklica.

Registr. vipavska vinarska zadruga.

Zdravilišče Toplice

na Kranjskem

blizu Novega Mesta, želez. postaja Straža, je tako imenovani „akrato-vrelec“ z vročo vodo od 28 — 31° R. Voda, bodisi da se pije, ali da se rabi za kopanje, je izredno zdravilna zoper protin, kostenico, ishijas, živčno bolezen, (neuralgie) in zoper razne kožne in ženske bolezni. Na razpolago so badi in porcelanaste banje, lepo uravnane sobe za tuje, društvene dvorane, sobane za igre. V obliži so senčnati sprehodi in igrišča. Dobra restavracija in z nizkimi cenami je v hiši.

Kopališka doba je od 1. maja do 1. oktobra.

Natančnejša pojasnila daje brezplačno

266 7-5

topliško oskrbnitvo.

Vodno-zdravilne toplice v Kamniku na Kranjskem

masažo, telovadbo. Zdravniški voditelj: **dr. Waackereiter**. Stanovanja po ceni, sobe od 40 kr. do 1 gld. 30 kr. v zdravilišču in v 4 vilah, ki so v zvezi s toplicami in parkom. Izvrstna restavracija, pensijon 1. raz. 1 gld. 36 kr., 2 raz. 70 kr. na dan. — Prospekte pošilja vodstvo. 243 15-6

Penzijonat za dečke v Kalksburgu pri Dunaju.

pod vodstvom očetov jezuitov z dvojno odgojilnico.
Prvo odgojišče, za rejence višjih stanov, stane na leto 460 gl.
Drugo odgojišče, za rejence srednjih stanov, » » » 280 gl.
Podučuje se v premetih gimnazije. Uči se tudi slovenščina.
Zavod ima pravico javnosti za 8 gimn. razredov.
Natančnejša pojasnila daje vodstvo odgojilnice. 886 3-3

Uradne
in trgovske
KOVERTE
s firmo priporoča
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Ignacij Čamernik

kamnosek v Ljubljani,
Komenskega (Poljske) ulice 49,
poleg Schreiner-jeve pivarne,
priporoča prečistiti duhovščini in slav. občinstvu svojo izborna
zalogo najrazličnejših

nagrobni spominkov

iz poljubnega kamena po **izredno nizkih cenah.** — Vsprejemlje tudi naročila na
kamnoseška umetna cerkvena dela.
kakor so altariji, prižnice, krstna kamena, obhajilne pregrade, tabernakelji, polaganje cerkvenega tlaka itd.
Popravila izvršuje dobro in natančno. — **Narise in proračune** izdeluje brezplačno. 265 6

J. N. Potočnik

priporoča svojo

krojaško delavnico

na Dunajski cesti št. 14
v Matijanovi hiši.

Izdeluje **moška oblačila** kar najboljše in prav po ceni; oskrbuje **uniforme** c. kr. državnim in železničnim **uradnikom.**
Posebno se priporoča **čč. duhovščini**, ker je zelo spreten v izdelavanju duhovniških oblačil in talarjev. 281 10-9

Prečast. duhovščini, cerkvenim predstojnikom in dobrotnikom priporoča podpisani

svoje lepe izdelke

cerkvenih posod in orodja.

Že izgotovljene reči, katerih imam veliko v zalogi, n. pr.: **več monštrano, kelihov, svečnikov, kandelabrov, lestencev** itd., prodam 20% nižje od prejšnje cene.
Vsako novo naročilo ali popravilo, pozlatenje, posrebreženje, ponikanje itd. se boče zanesljivo dobro in v kratkem času izvršilo.
Proračune in načrte naredim brezplačno. — Na ogled pošljem izgotovljene izdelke franco.
Z največjim spoštovanjem
Leop. Tratnik,
pasar-srebrar,
Sv. Petra cesta šte. 27.
302 20-2

Najboljše sredstvo proti stenicom, bolham, kuhinjskemu mrčesu, moljem, zajedalkam domačih živalij.

Zacherlin

učinkuje čudovito! Usmrti

vsakovrstno golazen — in ga radi tega milijoni odjemalcev zahtevajo. Njega znaki so: 1. zapečatena steklenica, 2. ime „Zacherlin“.

Pristni „Zacherlin“ prodajajo v Ljubljani:

Ivan Fabian,	J. Klauer,	A. Šarabon,
F. Grošelj,	Adolf Kopriva,	Viktor Schiffer,
Edvard Hajek,	Josip Kordin,	Jakob Schöber,
Karol J. Holzer,	Anton Krisper,	Jakob Spoljarič,
Ivan Jebračin,	Karol Lapponi,	A. Staeul,
Jeglič & Leskovic,	Peter Lassnik,	Franc Stupica,
C. Karinger,	J. Lenček,	M. E. Supan,
Mihail Kastner,	Ivan Perdan,	Franc Terdina,
Kham &	Karol Planišek,	Uradniško kon-
Murnik,	J. C. Röger,	sumno društvo

Dobi se tudi v naslednjih krajih na **Kranjskem**:
V Postojni, Polhovem Gradcu, Sodražici, Velikih Laščah, Kočevju, Krškem, Hribu Fr. Kovač, Idriji, Kranju, Kostanjevici, Litiji, Makronogu, Koprivniku, Mirni, na Vrhniki, Travniku, v Trzinu, v Radovljici, Radešah, Zagorju, Žužemberku, Kamniku, Dragi, Trebnjem, Črnomlju, Bledu, Ložu, Kamniku, Vipavi. V Škofji Loki: M. Zigon in E. Burdych. 220 15-5

Orožna tovarna Steyer

224 8

Nova vozna šola: Marije Terezije cesta.
Dobra delavnica za poprave.
Vsi pripadajoči predmeti.

„Waffen“-kolesa. „Opel“-kolesa.
Precizijski izdelki I. vrste.

Za spomlad in stavbeno dobo!

Vse kar treba pri kmetijstvu, popravljanju in zidanju hiš.

Orala, brane, lopate, motike, krampe, vile, vsakovrstne žage in pile, lonci (železoliti in plosčevinasti), nagrobni križi, različna mizarska, tesarska, kovaška, ključarska in usnjarska orodja.
Štedilniki, peči, kovano in valano železo, vsakovrstno kuhinjsko orodje, kovanja za okna, vrata in cele hiše. Železniške šine za oboke, cement, štorje za stropce.

Zaradi opustitve trgovine
oblastno dovoljena
popolna razprodaja
vsakovrstne železnine po
tovarniških cenah.

Najlepša prilika g. trgovcem in sl. konsumnim društvom si vsakovrstno železnino najceneje naročiti. 293 23

And. Druškovič

Mestni trg št. 9/10.

Dratence in drat, vsakovrstne tehtnice, ploščevina vsakovrstna, kakor: mesingasta, pokfana, bakrena, cinkasta in pocinkana, bela in črna. Trombe za vodo in gnojnico. Svetilke in kovanja za kočije. Vsakovrstne ključalnice, mesingaste kljčke, pante in zapake. Ledene omare in pipe za pivo. Kroglice in keglje za kegljanje itd. itd. itd.

Prva kranjska izvozna pivovarna

Teodora Fröhlich-a na Vrhniki

(zastopstvo in zaloga pri **Fr. Seunig-u**, Marijin trg št. 2)
priporoča svoje **dobro uležano**

pivo

takozvani kranjski biser (Krainer Perle).

Toči se vedno sveže:

V sledečih gostilnah:

Gosp. Blumauer Leopold , gostilna pri »Tišlerju«, Kolodvorske ulice.	Gosp. Velkavrh Anton , »Dolenjska pivnica«, Dvorni trg.
» Bajželj Avgusta , gostilna pri »Janezu«, Trnovka cesta.	» Weber Avgust , »Vrhnjska pivnica«, Prešernove ulice.
» Cotič Jožef , Vipavska vinarska zadruha, Breg št. 1.	V sledečih šakuterijah:
» Fröhlich Gabrijel , restavracija pri »Slonu«, Dunajska cesta.	Gosp. Avanzo Marija , Wolfve ulice.
» Krvarič Franjo , gostilna pri »Figovcu«, Dunajska cesta.	» Buzzolini Ivan , Špitalske ulice.
» Koder Ernest , gostilna, Sv. Petra cesta.	» Kahm & Murnik , Sv. Petra cesta.
» Krže Marijana , gostilna, Opekarska cesta.	» Praunseiss J. C. , Mestni trg.
» Škof M. , gostilna, Rečne ulice.	» Stacul Anton , Šelenburgove ulice.

V sledečih kavarnah:

Kavarna „Austria“, Reselnove ulice.
Kavarna „Europa“, Dunajska cesta.
Kavarna „Mercur“, Glavni trg.
Kavarna „pri Slonu“, Dunajska cesta.

Od vseh avstrijskih škofov potrjeni in od vis. o. kr. ministerstva za uk in bogočastje pripušteni

mali, srednji in veliki katekizem ali krščanski nauk

v slovenskem jeziku, kateri je v rabi po avstrijskih ljudskih šolah od tekočega šolskega leta nadalje, se dobiva

mali po 15 kr., srednji po 32 kr. in veliki po 40 kr.

v prodajalnici katol. tiskovnega društva v Ljubljani

(H. Ničman) Kopitarjeve ulice.

Razprodajalci dobé primeren popust.

Dobiva se povsod.

C 745 36-23

Sarg's Kalodont

Najbolje in najceneje sredstvo za čiščenje zob.

Oelz-ova kava

je najboljši in najčistejši primesek h kavi!

Čestite gospodinje!

221 50-8

Zahtevajte in kupujte le-to kavo!

Dobiva se v rdečih zavitkih z belim trakom ali pa v škatljah.

Razpis zmanjševalne dražbe.

Dne 23. maja t. l. se bode v Vasi pri Fari poleg Kostelja v šolskem poslopju vršila zmanjševalna dražba za oddajo zgradbe nove šole, oziroma prirejanje hiše v šolske namene.

Stroški znašajo:

Za zidarska dela	4480 gld. — kr.
Za kamnoseška dela	69 » 76 »
Za tesarska dela	1623 » — »
Za mizarska, ključavničarska, kleparska, ple- skarska, steklarska in pečarska dela skup	1827 » 24 »
Za šolsko opravo	382 » — »
Skupaj	8382 gld. — kr.

Načrti, proračuni in dražbeni pogoji so pri šolskem vodstvu na ogled. Dražba se bo vršila skupno.

Vložiti je 5% jamščino od proračunjene svote v gotovini ali vrednostnih papirjih.

Tudi pismene ponudbe se bodo sprejemale.

Vas pri Fari (pošta Banjaloka na Kranjskem), dne 4. maja 1898.

Za kraj. šolski svet:

Martin Briški,
predsednik.

329 3-2

Pozor kolesarjem - novincem:

za vozno vežbanje s kolesom je velikanska dvorana na razpolago.

Največja zaloga koles z vsemi novostmi. Poznano najboljša in preiskušena kolesa proti garanciji po najnižjih cenah. Mehanična delavnica za vsa popravila nahaja se v lastni hiši na Poljanski cesti št. 31, isto tam lep prostor na vrtu za vežbanje na kolesu.

Puch, Styria

(najboljša)

Columbia

Helical-

Premier

Svetovnoznana

angleška

210 5 kolesa

iz orožne tovarne

B. S. A.

Velika zaloga vsakovrstnih šivalnih strojev po najnižjih cenah.

Ceniki šivalnih strojev ter koles se pošiljajo po pošti zastoj in franko.

Priporočam se p. n. občinstvu najuljudneje in vabim k obilnemu obisku.

Fran Čuden, urar v Ljubljani.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-lume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirajo na domačo trdko ter ne uvažujejo tujih trdk, društev in potujočih agentov.

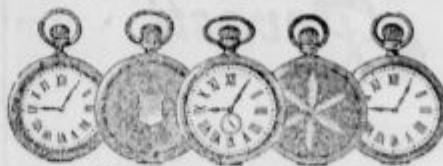
Zagotavlja hitro in najpoštenjšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjšo naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 81 52-16

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Najprimernejša darila za birmo!

Izborna zaloga

najrazličnejših ur.

J. ČERNE v Ljubljani, Kongresni trg št. 4, v Gerberjevi hiši. 336 10-2

Trgovina z galanterijo in igračami

Ivan Kordika

v Ljubljani,

Prešernove (Slonove) ulice št. 10-14,

priporoča po zelo nizkih cenah:

Kuhinjsko posodo, emailirano, prve vrste, patent-lonce z bakrenim obitkom; namizne svečnike iz pakfona, medi in alpake; nože in vilice (besteke) za salato, desert itd. Vsakovrstne reči iz alpaka in alpaka-srebra iz najboljši c. in kr. privileg. tovarne W. Bachmann & Comp. na Dunaju.

Zunanja naročila izvršujejo se točno in po nizkih cenah. 313 10

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo:

Dunaj, I., Giselastrasse 1

v hiši društva.

Podružnica za Ogersko:

Pešta, Franz-Josefplatz

št. 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dne 31. decembra 1896 kron 157,805.340—
Letni dohodki na premijah in obrestih dne 31. decembra 1896 28,670.916—
Izplačitve zavarovalnin in rent in zakupnin itd. za obstanka društva (1848) 339,497.900—
Mej letom 1896 je društvo izdalo 8761 police z glavnico 80,577.950—
Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge daje brezplačno

glavni zastop v Ljubljani

651 (12-7)

pri

Gvidonu Zeschko-tu,

v villi nasproti Narodnemu domu.

Preselitev specerijske trgovine.

Usojam si uljudno naznaniti, da sem preselil svojo

specerijsko prodajalnico

v barako na Pogačarjevem trgu

ob strani knezoškofijske palače koncem

Medarskih ulic.

Zahvaljevaje se hkratu za doslej mi izkazano naklonjenost prosim za ohranitev iste tudi v bodoče v novi prodajalnici.

Velespoštovanjem

J. Klauer.

347 3-2

Primerna birmanska darila!

Priporočam svojo bogato, veliko zalogo vsakovrstnih

ur, verižic, uhanov, prstanov
po najnižjih cenah.

Vabim na mnogobrojen obisk ter pošiljam cenike po
pošti zastoj. 82 12-4

FR. ČUDEN,
urar v Ljubljani.

Ravnokar je izšel

XI. zvezek

Kalan: Povesti.

Cena 20 kr., po pošti 23 kr.

Dobiva se v *Katoliški Bukvarni in Tiskarni.* —
Dobé se tudi še vsi zvezki razven prvega in drugega.

**Dürkopp-ova
Diana - koleša**

presega vsa druga

po trdnosti, ličnosti in lahkem teku!

Leta 1898. razni modeli z mnogimi novostmi so
videti pri zastopniku

Janezu Jax-u 205 24-9

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 13.

FELIX TOMAN

kamnoseški mojster in lastnik kiparskega atelijerja
Reseljeva cesta št. 6. LJUBLJANA Reseljeva cesta št. 6.
priporoča svojo največjo zalogo 234 30-8

nadgrobnih spomenikov

od raznovrstnih najtrpežnejših marmorov, od granita
in črnega sijenita.

Prevzame tudi vsako najmanjšo kakor največjo

stavbne kamnoseško delo

po najnižji ceni. Posebno priporoča se prečastiti du-
hovščini za izdelovanje različnih cerkvenih
umetno-kamnoseških del

kakor oltarjev, tabernakeljnov, prižnic, obhajilnikov, krstnih in kropilnih kamnov
in podob v vsaki velikosti iz marmora ali peščenika itd., za katera dela izgotovi
na zahtevo brezplačno potrebne načrte in proračune.

Najcenejša zaloga vsakovrstnih plošč za pohištvo od tu- in inozemskih marmorov.

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid in navadno opeko za zid
ponujata po znatno znižanih cenah 227 8

Knez & Supančič
tovarna za opeko v Ljubljani.

Redka prilika za izredno ugoden nakup!

Dovoljujem si velečastitemu p. n. občin-
stvu uljudno naznaniti, da prodajam vso
svojo zalogo

**juvelov,
zlata in srebra,**

mej temi tudi zadnje novosti,
počenši z 11. majem
za kupno ceno in tudi pod to.

Velespoštovanjem

J. Kapsch,
juvelir v Ljubljani.

349 2

F. P. Vidic & Co.

v Ljubljani

ponudijo po najnižji ceni poljubno množino

**stavbinske opeke,
zarezne strešne opeke**

(Strangfalz-Ziegel) in tem pripadajočo

stekleno zarežno opeko.

Strešna okna iz litega železa.

Peči in štedilna ognjišča

(lastni izdelek). 193 18

Roman-cement, dovski Portland-cement

pa tudi vse druge za stavbe potrebne predmete.

Najnižje cene.

Dunajska borza.

Dné 13. maja.

Skupni državni dolg v notah	102 gld. — kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 80 "
Avstrijska zlata renta 4%	121 " 25 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 " 90 "
Ogerska zlata renta 4%	121 " — "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 25 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	913 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	357 " 75 "
London vista	120 " 80 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 87 1/2 "
20 mark	11 " 77 "
20 frankov (napoleonidor)	9 " 56 "
Italijanski bankovci	44 " 30 "
C. kr. cekini	5 " 66 "

Dné 13. maja.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	163 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160 " 25 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	197 " 50 "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 45 "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	139 " 25 "
Dunavske vravnave srečke 5%	129 " 50 "
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	109 " — "
Posojilo goriškega mesta	112 " 50 "
4% kranjsko deželno posojilo	99 " — "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 " 70 "
Prioritetne obveznice državne železnice	219 " — "
južne železnice 3%	182 " — "
južne železnice 5%	126 " — "
dolenjskih železnice 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	200 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	172 " — "
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 " 25 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	27 " — "
Salmove srečke, 40 gld.	84 " 25 "
St. Genois srečke, 40 gld.	79 " 40 "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	59 " — "
Ljubljanske srečke	22 " 75 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	158 " 25 "
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3520 " — "
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	428 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	72 " 75 "
Splošna avstrijska stavbinska družba	114 " — "
Montanska družba avstr. plan.	165 " 55 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	181 " 50 "
Papirnih rubljev 100	127 " 75 "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri zrebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

MERCUR
I. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dcego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.